

Trávení volného času v rodině s dítětem předškolního věku

Marie Švajdová

Bakalářská práce
2021

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav školní pedagogiky

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Marie Švajdová
Osobní číslo: H18620
Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy
Forma studia: Kombinovaná
Téma práce: Trávení volného času v rodině s dítětem předškolního věku

Zásady pro vypracování

Zpracování rešerše a studium odborné literatury týkající se trávení volného času v rodině.

Vymezení terminologie a teoretických východisek zaměřených na možnosti trávení volného času v rodině s dítětem předškolního věku.

Příprava metodiky empirické části, stanovení výzkumného cíle.

Realizace kvantitativně orientovaného výzkumu prostřednictvím dotazníku pro rodiče.

Zpracování, vyhodnocení a interpretace získaných dat.

Prezentace výsledků výzkumu a jejich shnutí.

Forma zpracování bakalářské práce: **Tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- Hájek, B., Hofbauer, B., & Pávková, J. (2011). *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy ve výchově*. Praha: Portál.
- Kaplánek, M. (2017). *Volný čas a jeho význam ve výchově*. Praha: Portál.
- Majerčíková, J. (2012). *Rodina s předškolákem: výskum rodín s deťmi predškolského veku*. Bratislava: Univerzita Komenského.
- Mydlíková, E. (2018). *Posudzovanie sociálnej rizikovosti rodiny*. Trnava: Typi Universitatis Tynaviensis.
- Pávková, J., Hájek, B., Hofbauer, B., Hrdličková, V., & Pavlíková, A. (2008). *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. Praha: Portál.
- Spagnola, M., & Fiese, B. H. (2007). A Context for Development in the Lives of Young Children. *Family Routines and Rituals*, 20(4), 284-299.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Barbora Tallová, Ph.D.**
Ústav školní pedagogiky

Datum zadání bakalářské práce: **7. října 2020**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2021**

Mgr. Libor Marek, Ph.D.
děkan

doc. PaedDr. Adriana Wiegerová, PhD.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval(a) samostatně a použitou literaturu jsem citoval(a).
V případě publikace výsledků budu uveden(a) jako spoluautor.

Ve Zlíně 3.3.2021

¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách) ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací;

⁽¹⁾ Vysoká škola nevydávalečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Bakalářská práce teoreticko-empirického charakteru je zaměřena na trávení volného času v rodině s dítětem předškolního věku. Teoretická část seznamuje se základními pojmy týkající se možností trávení volného času v rodině s dítětem předškolního věku. První kapitola se zaměřuje na rodinu s dítětem předškolního věku. V druhé kapitole je vymezen volný čas v rodině. Třetí kapitola pojednává o možnostech trávení volného času v rodině s dítětem předškolního věku. V empirické části práce jsou uvedeny výsledky výzkumu. Data byla získávána prostřednictvím dotazníku pro rodiče dětí předškolního věku. Hlavním cílem výzkumu bylo zjistit, jakým způsobem rodiče tráví volný čas s předškolním dítětem.

Klíčová slova: dítě předškolního věku, nukleární rodina, volný čas, volnočasové aktivity

ABSTRACT

Bachelor thesis theoretical and empirical character is focused on leisure activities in a family with a child of preschool age. The theoretical part introduces the basic concepts related to the leisure opportunities in a family with a child of preschool age. The first chapter focuses on a family with a preschool child. The second chapter defines the leisure family. The third chapter discusses the possibilities of spending leisure time in a family with a child of preschool age. The empirical part of the work presents the results of the research. Data were obtained through a questionnaire for parents of preschool children. The main objective of the research was to find out how parents spend their free time with preschool child.

Keywords: preschool child, nuclear family, leisure, free time activities

Děkuji paní Mgr. Barboře Tallové, PhD. za odborné vedení a cenné rady při vypracovávání bakalářské práce. Rovněž děkuji všem rodičům za vstřícnost, otevřenost a ochotu podílet se na realizaci tohoto výzkumu. Dále děkuji mé rodině, a především mému manželovi za podporu, pomoc a důvěru po celou dobu studia.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 RODINA S DÍTĚTEM PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU	11
1.1 ZNAKY SOUČASNÉ RODINY	12
1.2 FUNKCE RODINY	12
1.3 DÍTĚ PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU	13
2 VOLNÝ ČAS V RODINĚ	15
2.1 VYMEZENÍ VOLNÉHO ČASU	15
2.1.1 Pracovní týden.....	17
2.1.2 Víkend	17
2.2 PODMÍNKY A FUNKCE VÝCHOVY VE VOLNÉM ČASE.....	18
3 MOŽNOSTI TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU DĚTÍ PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU	19
3.1 ZÁKLADNÍ ČINNOSTI VE VOLNÉM ČASE	19
3.2 ZAŘÍZENÍ PRO ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU	20
3.3 ELEKTRONICKÉ ZAŘÍZENÍ JAKO SOUČÁST TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU DĚTÍ PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU	21
3.4 DĚTSKÉ HRAČKY A HRY	22
II PRAKTICKÁ ČÁST	24
4 METODOLOGIE VÝZKUMU	25
4.1 CÍL VÝZKUMU	25
4.2 VÝZKUMNÉ OTÁZKY	25
4.3 POPIS VÝZKUMNÉHO VZORKU	25
4.4 VÝZKUMNÁ METODA	26
4.5 REALIZACE VÝZKUMU	26
5 ANALÝZA VÝSLEDKŮ	27
5.1 VÝSLEDKY A INTERPRETACE DAT	27
6 ZÁVĚRY VÝZKUMU	43
ZÁVĚR	46
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	47
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	52
SEZNAM GRAFŮ	53
SEZNAM TABULEK	54
SEZNAM PŘÍLOH	55

ÚVOD

Volný čas – každý z nás si ho představuje jinak. Někteří lidé můžou za volným časem vidět relaxaci a rekreaci, zatímco jiní chápou volný čas jako celoživotní postoj. Existují lidé, kteří zaujímají názor, že volný čas je součástí jejich práce. Je tomu tak v případě, kdy jedinec vykonává práci v zaměstnání, ale zároveň je i jeho koníčkem. Jiní lidé mohou považovat za volný čas dobu po odečtení času pro své povinnosti. Myslím si, že je tomu tak, protože pod pojmem volný čas si každý z nás může představit nekonečné množství aktivit, které můžeme ve volném čase dělat. Trávení volného času by mělo probíhat za určitých podmínek, a to za podmínek odpočinku, pocitu uspokojení, relaxace a svobodné volby čemu se chceme věnovat. Dle mého názoru je společně prožívaný volný čas v rodině denní rutinou každé rodiny. Dítě předškolního věku většinu času tráví buď v mateřské škole, anebo v rodině. Všechno, co za den zažijí vnímají jako hru, i když se mnohdy jedná o plnění povinností nebo upokojení jejich potřeb. Mám pocit, že je spousta rodičů, kteří se dětem předškolního věku cílevědomě věnují a připravují si pro ně rozvíjející volnočasové aktivity, nebo s nimi tráví volný čas efektivně. Mimo to si ale také myslím, že je i spousta rodičů, kteří se svým dětem nevěnují tak pečlivě a nechávají volný čas plynout, protože prostě plyne. Pro děti předškolního věku je velmi důležité, aby byl jejich volný čas smysluplně naplňován aktivitami, které pro ně budou zábavné, bezpečné a zároveň výchovně-vzdělávací. Díky smysluplnému trávení volného času můžeme předcházet sociálně – patologických jevům v dalších letech věku dítěte.

Hlavním cílem práce bylo zjistit, jakým způsobem rodiče tráví volný čas s dítětem předškolního věku. Bakalářská práce je rozdělena na dvě části, a to na část teoretickou a praktickou. V první kapitole se zabírám rodinou s dítětem předškolního věku, která má v souvislosti s tématem trávení volného času velký význam. Druhá kapitola teoretické části se zabývá volným časem v rodině. Hlavním záměrem je vymezit pojem volného času a také objasnit cíle, podmínky a funkce volného času. V neposlední řadě se věnuji možnostem trávení volného času s dětmi předškolního věku.

Empirická část odhaluje výsledky cíle výzkumu. Jsou zde předložena data získaná prostřednictvím kvantitativně orientovaného výzkumu prostřednictvím anonymního dotazníku pro rodiče dětí předškolního věku. Cílem dotazníku bylo zjistit, jakým způsobem rodiče ovlivňují trávení volného času s dítětem předškolního věku. Dále zjistit, jaké volnočasové aktivity rodiče s dítětem předškolního věku preferují a odhalit, jak dlouho děti tráví volný čas na elektronických zařízeních jako jsou tablety nebo mobilní telefony.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 RODINA S DÍTĚTEM PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU

„Rodina je společenská skupina spojená manželstvím nebo pokrevními vztahy, odpovědností a vzájemnou pomocí“ (Hartl & Hartlová – Císařová, 2009, s. 157).

Mertin a Gillernová (2010) uvádí, že rodina představuje velmi významné prostředí pro rozvoj dítěte. Jak výchovné, tak i sociální. Dítě je pro rodiče otevřenou budoucností a představuje pro ně nevyčerpatelný zdroj podnětů.

Podle Knotové (2014) se dá rodina chápat jako primární, základní a neformální sociální skupina, v které je důležitá vzájemná spolupráce, společné cíle, budoucnost a zájmy. Vyznačuje se různými vazbami na společnost.

Helus (2007) říká, že se události a vztahy v rodině promítají do dítěte samotného. A to především do jeho názorů, životních rozpoložení a předpokladů pro budoucí úspěšnost dítěte.

Majerčíková (2012) považuje rodinu za první a nejmenší společenství či skupinu, díky které životní cyklus jedince plyne v rámci rodinného systému. Systém rodiny přikládá pozornost povaze dětství a významu role dítěte.

Rodina je základní institucí lidských společností. Zajišťuje stabilitu a reprodukci populace v každé následující generaci vedoucí k fyzické a sociokulturní substituci v důsledku narození dětí a podpory členů rodiny. Vztah rodič-dítě v předškolním období ovlivňuje formování postoje dětí ke světu a k sobě samým, ukazuje, jak reagovat na různé situace, rozvíjí emoční vnímání prostředí. Jako sociální instituce rodina stanoví sociální normy, sankce a vzorce chování dětí, řídí vztah mezi dětmi a jejich rodiči a podporuje vzájemnou morální odpovědnost a vzájemnou podporu. Rodina je základem pro formování vnímání dítěte a způsobů interakce se světem, čímž přispívá k rozvoji sociálních kompetencí a vlastní identity u předškolních dětí (Shabas, 2016).

Ve skutečnosti je rodina poměrně subjektivní pojem, ale je objektivním faktem, že rodina (bez ohledu na její pojetí) je velmi důležitá. V průzkumu Pew Research Center ve Washingtonu z roku 2010 uvedlo 76 % dotazovaných dospělých, že rodina je „nejdůležitějším“ prvkem jejich života – pouze 1 % uvedlo, že to „není důležité“ (Pew Research Center, 2010).

1.1 Znaky současné rodiny

V dnešní době se rodičovství odehrává na pozadí mnoha rozporů (vědomých i nevědomých), zejména mezi rostoucím významem hodnot seberealizace a věčnou hodnotou rodičovství (Polivanova, 2015). Je však také třeba poznamenat, že vztahy rodičů a dětí zahrnují osobní, věkové, genderové stereotypy a rozlišování rolí (Bozorboevna, 2020).

V současné době patří mezi hlavní znaky současné rodiny chybějící očekávání v trvalosti vztahu, která také zahrnuje nízkou stabilitu rodiny. Většina manželství se také odkládá na vyšší věk a s tím přichází i odsouvání rodičovství na pozdější období života (Šulová, 2019).

V současné době se dá nahlížet na různé typy rodin. A to jako na základní, nazývaná také jako nukleární, a širší, zahrnující širší příbuzenstvo. Vedle monogamního či párového uspořádání rodiny může být i rodina polygamní (obvykle patriarchální), polyandrická, případně neúplná rodina s jedním rodičem (Fletcher, 2012).

Podle Heluse (2015) je současná rodina označována jako rodina:

- „Nukleární neboli jádrová.
- Manželská.
- Dvougenerační.
- Intimně vztahová, nebo také rodina centrální vztahové zóny.
- Privátní individualizace.“ (Helus, 2015, s. 201)

Nukleární rodina se považuje za rodinu současnou. Skládá se z matky, otce a minimálně jednoho dítěte. (Helus, 2007).

1.2 Funkce rodiny

Na funkci rodiny se dá nahlížet z různých pohledů, od biologicko-reprodukční přes sociálně-ekonomickou, ochrannou (zaopatřovací, pečovatelskou), přes socializačně – výchovnou po rekreaci, relaxaci a zábavu. Emocionální funkce rodiny tyto funkce jen završuje (Šulová, 2013).

Jako efektivní funkci můžeme označit tzv. rodinné rutiny, které jsou součástí každodenního života v rodině. Tyto rutiny rodičům a dětem nabízejí příležitosti na podporu rozvoje dovedností, které podporují samostatnost i spojení s ostatními (Spagnola & Fiese, 2007).

Biologicko-reprodukční funkce rodiny je také označována jako sexuální funkce rodiny. Materiálně-ekonomická funkce rodiny zajišťuje své potomky v souvislosti s financemi. Výchovně-socializační funkce rodiny zajišťuje přirozené přejímání sociálních rolí. Rodina zprostředkovává hodnoty a normy společnosti, které poté dítě přijímá. Emocionální funkce rodiny je naprosto nezastupitelná a velmi důležitá. Náklonnost a emoční podpora jsou nesmírně důležité. Rodina dokáže rozpoznat změny a reorganizovat se tak, aby se přizpůsobily svému prostředí rychleji než jiné skupiny. Tato adaptivní funkce umožňuje rodinám přizpůsobit se novým požadavkům a vyrovnat se se změnami. Rodinný život může vykazovat otevřenost novým způsobům života a myšlení, které se v jiných sférách nevyvinuly. Zatímco s těmito funkcemi mohou pomáhat jiné instituce, jako náboženské, vzdělávací, politické a ekonomické, primární odpovědnost je přenesena na rodinu (Suni, 2017).

1.3 Dítě předškolního věku

„Předškolní období má dvě rozmezí, která jsou dána novým sociálním zařazením dítěte. Na samém začátku, mezi třetím a čtvrtým rokem, je to vstup do mateřské školy a na konci, po dovršení šestého roku, vstup do základní školy.“ (Šimíčková – Čížková, 2008, s. 68)

Stejně tak definuje předškolní věk i Průcha, Walterová a Mareš (2008). Mluví o něm jako o vývojovém období, které nastává dovršením třetího roku života dítěte a končí nástupem povinné školní docházky dítěte.

Hoskovcová (2006) považuje předškolní období dítěte za velmi významnou etapu vývoje. Nejedná se zde jen o přípravné období na nástup do základní školy, ale také o přípravu na celý pozdější dospělý život.

Děti ve fázi předškolního věku značně potřebují fyzický řád, předvídatelnost a strukturu prostředí. Díky rostoucímu uznání důležitosti imaginativní hry a touze stimulovat raný kognitivní vývoj dětí jsou tyto společníci však poměrně důležitým tématem (Armah & Landers-Potts, 2021).

Předškolní období je velmi významné pro formování primárních citových projevů dítěte. Dítě city prožívá intenzivně, krátkodobě a proměnlivě. Formuje se sebecit dítěte, který se vztahuje k pocitu vlastní identity a sebevědomí. Nálada dítěte v tomto věku je veselá a postupně mizí strach z neznáma. Současně sociální city nabývají na důležitosti. Velkou pozornost dítě věnuje své matce a otci, jejich vztah je velmi významný, protože jsou

pokládány základy citového chování a prožívání. Zároveň je ale podstatné, v jakém prostředí dítě vyrůstá, jaké modely chování může pozorovat a jak se jeho okolí věnuje emocionálním projevům dítěte. Stejně tak je toto období zásadní z hlediska vytvoření základu morálně etického cítění člověka. Ve třech letech děti mají zvnitřňovány základní sociální normy. V předškolním období dítě navazuje vztahy s různými lidmi. Ať už s vrstevníky, sourozenci, rodiči, prarodiči nebo cizími dospělými. Tyto navázané vztahy dítěti nabízejí možnost procvičování, rozdílnost a vytváření kvality vyšší úrovně. Současně vzniká vývoj sociálních kontrol, tedy přijímání společensky žádoucího chování a osvojování sociálních rolí. Vrstevníci jsou v tomto období považováni za významné. Dítě předškolního věku je značně orientované na rodinu, která mu zajišťuje bezpečné zázemí. Avšak i vrstevníci jsou pro dítě klíčoví. Potřebuje je ke svým hrám. Co se týká vůle dítěte předškolní věku, dá se říct, že je dosti nestálá, proměnlivá a může být podněcována kolektivní nákazou. Pro dítě předškolního věku je důležité uspokojování jeho potřeb. Předškolní dítě maximálně zmaňuje neproveditelnost dávat najevo aktivitu, být ve styku s jeho vrstevníky, odtržení od dostatečného kontaktu s rodiči, svěření nepřiměřené zodpovědnosti, vytýkání lži v době, kdy ji není schopno odlišit od reality, nejisté zázemí a nemohoucnost orientovat se ve vztazích, hodnotách a postojích nejbližších lidí kolem sebe (Šulová, 2004).

„Předškolní vzdělávání je stále v praxi silně vnímáno jako služba zajišťující péči o děti pracujících rodičů. Děje se tak i přes mnohá prohlášení o významu předškolního vzdělávání a nezměnilo se to ani zavedením povinného posledního roku předškolního vzdělávání.“
(Koželuhová & Koželuh, 2020, s. 246)

V době pandemie se ale předškolní vzdělávání značně změnilo. Po uzavření škol a školek děti celkově přicházejí o kontakt se svými vrstevníky, nejsou v prostředí určené k výuce a místo toho zůstávají doma, kde jsou primárně odkázány na možnosti rodičů. Tyto podmínky nemusí být vždy vyhovující a zvyšuje se takto riziko zhoršení vývoje dítěte a omezení gramotnosti. Ne všechny rodiny jsou schopné zajistit pravidelné a pestré stravování, režim a kvalitní náplň dne. Distanční výuka vyžaduje vysokou samostatnost dětí (Čermáková, Kment & Gargulák, 2020).

2 VOLNÝ ČAS V RODINĚ

Střídání aktivity a odpočinku odpovídá biorytmu všech živých tvorů. V případě člověka to má konkrétní formu střídání práce a volného času. Volný čas existuje v průběhu dějin lidstva, ale do popředí zájmu se dostává postupně a pomalu (Junová, 2020).

Volný čas je součástí života a může významně ovlivnit kvalitu existence. Vyvažování práce s relaxací a střídání různých činností je důležité pro udržení zdravého životního stylu (Junová, 2020).

Podle Krátké (2011) je volný čas významným ukazatelem životního stylu dnešních rodin. A to zejména způsob, jakým rodiny volný čas tráví. Některé rodiny volný čas přeceňují, jiné zase podceňují. Nejideálnější je však udržet mezi volným časem a povinnostmi rovnováhu.

Společné trávení volného času je skvělý způsob, jak zůstat v propojení se svým dítětem, ale také čas strávený s rodiči může být pro dítě zážitkem. Ať už je to návštěva kina nebo koncertu, společně uvařené jídlo, prohlížení rodinných fotografií nebo práce na úkolu, jako je vymalování dětského pokoje, společné sportovní aktivity, vše záleží jen na tom, co rodiče a dítě zajímá (Raising Children Network, 2021).

2.1 Vymezení volného času

Volný čas v rodině je něco, co každá rodina tráví jinak. Dictionary of Cambridge stejně jak Oxford English definuje volný čas, jako čas, kdy nepracujeme nebo neplníme jiné povinnosti (Cambridge Dictionary, 2021; Oxford Lexiko, 2021).

Stejně tak Pávková (2008) definuje volný čas jako: *„opak nutné práce a povinností, jako dobu, kdy si své činnosti můžeme svobodně vybrat, děláme je dobrovolně a rádi, přinášejí nám pocit uspokojení a uvolnění. Pod pojem volný čas se běžně zahrnuje odpočinek, rekreace, zábava, zájmové činnosti, dobrovolné vzdělávání, dobrovolná společensky prospěšná činnost i časové ztráty s těmito činnostmi spojené.“*

Každý si ale pod pojmem volný čas představí něco jiného. Někteří lidé mohou za volný čas považovat i práci kolem domu, na zahradě a podobně. Jiní zase mohou volný čas považovat za dobu, kdy neplní žádné povinnosti, ale věnují se svým oblíbeným aktivitám.

Podle Pávkové (2008) se do volného času nezařazuje vyučování, sebeobsluha a povinnosti, které se prolínají s každodenním režimem dne. Volný čas chápe jako oddělení sféry

povinností a sféry volného času. Volný čas je úsek, kdy si každý z nás může dle sebe vybrat činnosti, které ho především baví a uspokojují.

Množství definic volného času je v podstatě přehršel, v literatuře se obvykle vyskytují dvě různé definice volného času, a to negativní a pozitivní.

Kvantitativní negativní definice volného času – definuje volný čas tím, co neobsahuje, co není volným časem. Jedná se o tradiční a historicky starší přístup v literatuře, který se objevil zejména v 60. a 70. letech. Vychází z definice volného času ve vztahu k pracovní době. Definuje to jako zbytkový čas, který zbývá po odečtení pracovní doby, splnění zadaných úkolů a splnění základních potřeb (Junová, 2020).

Kvalitativní, pozitivní definice volného času – definuje volný čas na základě jeho kvality a zaměřuje se na obsah volného času. Je to čas, se kterým může člověk volně nakládat, znamená to skutečnou svobodu pro jednotlivce (Junová, 2020).

V negativní definici volného času vidíme, že nejprve jsou uvedeny povinnosti (práce, rodina, uspokojování fyziologických potřeb) a na druhém místě čas, který je k dispozici. Pozitivní definice volného času se týká hlavně svobody, zájmů, seberealizace, rekreace a zábavy. V současné době se odborníci spíše přiklánějí k druhému pozitivnímu konceptu (Suní, 2017).

Němec (2002) volný čas definuje jako „čas, v němž člověk svobodně volí a dělá takové činnosti, které mu přinášejí radost, potěšení, zábavu, odpočinek, které obnovují a rozvíjejí jeho tělesné, duševní, popř. i tvůrčí schopnosti. Je to čas, v němž je člověk sám sebou, nejvíce patří sám sobě, kdy koná převážně svobodně a dobrovolně činnosti pro sebe, popřípadě pro druhé, ze svého vnitřního popudu a zájmu.“

Z pohledu dítěte je pak volný čas něco, kdy se nemusí připravovat do školy a může se věnovat své rodině, sám sobě či kamarádům (Montessori škola, 2021).

Rodičovské kompetence mají zásadní vliv na vývoj a pohodu dětí a rodiny v současné době žijí ve velmi rušné době. Dospělí i děti čelí v nadměrně naplánovaném životě mnoha požadavkům. Může se zdát, že denně je příliš málo hodin na to, aby se splnilo vše, co je potřeba, avšak pokaždé, když je nějaký zážitek sdílen, roste vazba mezi všemi zúčastněnými. Trávit volný čas s dětmi kvalitně je důležité a mnohdy jednodušší, než se zdá. Rodinné volnočasové aktivity mohou být stejně jednoduché jako sledování televizního pořadu nebo společná dovolená (Martínez – González & Iglesias – García, 2018).

2.1.1 Pracovní týden

Pracovní týden a víkend jsou doplňkovými částmi týdne věnovanými práci a odpočinku. Zákonný pracovní týden neboli pracovní týden je součástí sedmidenního týdne věnovaného práci. Ve většině západních zemí je to od pondělí do pátku. Pracovní týden má také různé významy v závislosti na tom, s kým mluvíte (např. zdravotnický personál, hasiči, policisté apod.) (Merriam – Webster Dictionary, 2021).

V současné době se situace poněkud změnila, ale ani během koronavirové krize se nemusí dělat úplně nové plány a aktivity pro rodinu. Ve skutečnosti je pro pracující rodiče lepší, snažit se co nejvíce držet starých plánů a režimů a jen se ně dívat z jiného úhlu pohledu. Pomáhá identifikovat staré rutinní činnosti a rozhodnout se, které si ponechat a k těmto rutinám si vytvořit upravené nové pracovní plány (Thompson, 2020).

Rovnováha mezi pracovním a soukromým životem je vlastně vztah mezi prací a dalšími důležitými věcmi v životě, jako je rodinný, sportovní a společenský život, domácí práce, dobrovolnické závazky atd. Pokud mají lidé pocit, že mají na všechny tyto věci ve svém životě dost času, pravděpodobně jde o správnou rovnováhu mezi pracovním a soukromým životem. K tomu, aby se děti mohly rozvíjet, učit se a prospívat, potřebují vřelou, láskyplnou pozornost a kvalitně strávený čas. Pokud má tedy člověk správnou rovnováhu mezi pracovním a soukromým životem, je také pravděpodobnější, že bude mít mentální a emoční energii, aby svým dětem poskytl potřebnou pozornost (Raising Children Network, 2021).

2.1.2 Víkend

Víkend je časové období včetně soboty a neděle. Víkend a trávení volného času, samozřejmě nejen o víkendu má i své nesporné výhody.

Prof. Kraus (2010) ve svých přednáškách říká, že: *„V případech, že rodina neplní funkce, které by měla a je shledávána jako dysfunkční nebo funkční, je zde určité riziko, že nedojde ke správnému vývoji dítěte. V takovýchto situacích dochází k vnitřnímu rozkladu rodiny, k vážným poruchám a v důsledku toho, je ohrožena socializace jedince. Rodiče se poté mohou dopouštět zanedbávání dítěte či mladistvého, které vede k citové deprivaci.“*

Podle Mydlíkové (2018) se pod vlivem nesprávné životosprávy dítěte zvyšuje možnost častého onemocnění. V případě, že se rodiče dostatečně nestarají, nebo zanedbávají dítě mohou tak dítěti způsobit chronické onemocnění.

Víkendové a volnočasové aktivity mají vliv nejen na psychiku dítěte, ale i na fyzickou stránku. Fyzická aktivita v dětství a dospívání je spojována s řadou zdravotních výhod, včetně prevence obezity, zlepšení kostní minerální hustoty, snížení rizikových faktorů metabolických a kardiovaskulárních onemocnění a pozitivních účinků na duševní zdraví (Janssen & LeBlanc, 2010).

2.2 Podmínky a funkce výchovy ve volném čase

Volný čas, jeho výzkum a význam spadá do oblasti pedagogiky volného času, a patří mezi společenské vědy. Jako jedna z pedagogických disciplín se mimo jiné zabývá možnostmi rozvoje člověka v různých obdobích života. Od dětství až po seniorský věk. Z hlediska významu však volný čas nelze úplně oddělit od povinností (Kaplánek, 2010).

Podle Pávkové (2008) existují povinnosti, jež člověk dělá ochotně a rád, jako například kutilství, chovatelství či rybaření.

Podle Janiše (2009) jdou funkce volného času rozdělit na několik druhů. Ve funkci psychosociologické mluvíme o vlastním rozvoji, zábavě a uvolnění. Sociální funkce může zastávat příslušnost k nějaké ze sociálních skupin. Dále vymezil funkci terapeutickou a ekonomickou. Ekonomická funkce volného času se zabývá samotnými vynaloženými výdaji na aktivity volného času, ale také může mít pozitivní vliv na uplatnění jedince v profesní činnosti. Také uvádí i jiné pojetí funkcí volného času a to rekreační, kompenzační.

Existují dva způsoby, jak nahlížet na vzdělávání ve volném čase, a to výchovou pro volný čas a vzdělávání prostřednictvím volného času. Je důležité, aby pedagogové volného času pomáhali lidem jasně definovat, co pro ně volný čas znamená. Na druhou stranu je také důležité zkoumat, co se rozumí pod pojmem vzdělávání prostřednictvím volného času. Volný čas může také poskytnout vynikající médium pro vzdělávání, a to jak o volném čase, tak o řadě dalších témat. Úlohou pedagoga volného času je poskytnout jednotlivcům příležitosti k využití dovedností a znalostí, které získali z předchozího vzdělávání. Je zásadní, aby jednotlivci byli povzbuzováni k získávání zkušeností s volnočasovými aktivitami s cílem zlepšit dovednosti a znalosti. Tyto příležitosti navíc jednotlivcům umožňují naučit se dovednosti, které lze přenést do jiných oblastí života (Csikszentmihalyi, 2004).

3 MOŽNOSTI TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU DĚTÍ PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU

Pochopení formy a povahy volnočasových aktivit neodhaluje nic o kvalitě zkušeností a skutečné hodnotě pro jednotlivce. Volný čas je subjektivní a reflexivní součástí bytí, stávání se, poznávání a dávání smyslu života na světě (Toti & Golay 2019).

„Pojmem pedagogizace volného času označujeme snahu výchovně ovlivňovat děti a mládež prostřednictvím volnočasových nabídek.“ (Kaplánek, 2017, s. 47)

3.1 Základní činnosti ve volném čase

Možností, jak trávit volný čas s dítětem předškolního věku je mnoho. Ať už je to pobyt venku, v přírodě, na hřišti, nebo na zahradě. Hra v pokojíčku s konstruktivními stavebnicemi, společné sledování pohádek, prohlížení a čtení knih pro děti, hry společenského charakteru, sportovní činnosti, tvořivé a výtvarné činnosti, hudební činnosti nebo dramatické činnosti. Všechny tyto možnosti mohou být považovány za nejběžnější způsoby trávení volného času, ale také i za hry.

Suchánková (2014) ve své knize uvádí, že pro dítě předškolního věku je typická symbolická hra. Pohybové hry uspokojují potřeby pohybu, který je nezbytně důležitý pro správný fyzický, psychický vývoj dítěte a zároveň je pro dítě aktivizující činností. Manipulační hry vychází z koordinace zraku a pohybového aparátu. Do manipulačních her zařazujeme manipulaci s jakýmkoliv předměty (kutálení, házení, vkládání, navlékání, skládání kostek atd.). Konstruktivní hry jsou hry, které se již orientují na vytvoření konkrétního výrobku prostřednictvím nejrůznějších stavebnic. Napodobivé hry můžeme také chápat jako slovní hry. Dítě napodobuje slovní zvuky a později i slova. S tímto druhem hry se spojuje i prohlížení a čtení z dětských knih. Postupem času se z napodobivé hry stává hra námětová, tzv. hra „na něco“ (na maminku, na tatínka, na obchod, na kadeřnictví, na zvířátka atd.). V námětových hrách dítě znázorňuje jakýsi námět ze života nebo určitou vybranou roli. Na námětové hry navazují dramatické hry, při kterých se děti snaží znázornit reálný příběh, se kterým se už setkali (např. v dětské literatuře). Pro dítě je důležitá možnost měnit děj příběhu a vytvářet tím fiktivní příběh. Inspirativní jsou i hudební hry, při kterých je vhodné využívat Orffovy nástroje. Mezi hudební hry můžeme začlenit rytmizaci, hru na tělo, zpěv, poslech hudby, hru na hudební nástroj, ale také hudebně-pohybové hry. Hry společenského charakteru je možné chápat i jako stolní hry. Tyto hry mají určená pravidla, které je nutné

striktně dodržovat. Spadají sem karetní hry, moderní deskové hry, domino, kostky a další. U tvořivých her si dítě volí námět i průběh samotné aktivity. Využívá k tomu nejrozličnějších materiálů. Sportovní hry můžeme nazvat i hrami soutěživými. Tyto hry mají svá pravidla. Rodiče se s dětmi věnují mnoha formám rekreace, včetně stavby ptačích domků, sbírání známek nebo mincí, vaření, tanci, poslechu hudby, malování, hraní na hudební nástroj, hraní karet, hraní videoher, čtení, renovování starožitného nábytku, jízdě na kolečkových bruslích, nakupování, navštěvování muzeí nebo sledování filmů. Sportovní aktivity zahrnují velkou skupinu rekreačních příležitostí, včetně badmintonu, fotbalu, hokeje, fotbalu, tenisu a volejbalu. Mezi další rekreační aktivity v přírodě patří pozorování ptáků, kempování, procházky se psy, rybaření, práce na zahradě, golf, turistika, bruslení, jízda na horském kole, prohlídky památek, lyžování, šnorchlování, pozorování hvězd, plavání, fotografování, a dokonce kreslení náčrtů krajin (Cordell, 2008).

3.2 Zařízení pro zájmové vzdělávání dětí předškolního věku

K uskutečnění volnočasových aktivit dětí a mládeže slouží poměrně sofistikovaná struktura školských zařízení pro výchovu mimo vyučování a zájmové vzdělávání ve volném čase.

Pro děti předškolního věku a mládež se v České republice jedná zejména o následující zařízení:

- střediska pro volný čas dětí a mládeže,
- školní družiny, školní kluby,
- základní umělecké školy,
- střediska pro volný čas dětí a mládeže,
- domy dětí a mládeže,
- domovy mládeže,
- jazykové školy,
- Národní institut dětí a mládeže MŠMT,
- Česká rada dětí a mládeže,
- oddíly Skautů, Pionýrů aj.
- tělovýchovné jednoty Sokol,

- školní knihovny,
- sportovní kluby, např. házená, rugby, fotbal hokej (MŠMT, 2021).

Střediska volného času dětí a mládeže především nabízejí spontánní aktivity jak rodičům, dětem, tak i dalším případným zájemcům. Zřizovatelem těchto středisek je město nebo obec (Hájek, Hofbauer & Pávková, 2011).

3.3 Elektronické zařízení jako součást trávení volného času dětí předškolního věku

Život v jednadvacátém století se stal digitálním zážitkem a velká část dospělých a dětí se při volném čase obrátila na technologii (Lenhart et al, 2008).

Prensky (2009) tvrdí, že predispozice k digitální aktivitě podpořily dvě kultury, jednu generaci digitálních domorodců (narozených v letech 1980 až dál) a druhou generaci digitálních přistěhovalců (narozených před rokem 1980). Obecně se tvrdí, že dlouhodobé digitální ponoření může vyvolat velké změny v chování a způsobit, že se jednotlivci budou učit a myslet jinak (Prensky, 2009; Donaldson, 2006). Ačkoli Prensky pohlíží na digitální domorodce jako na homogenní skupinu, další vědci tvrdí, že digitální zapojení je heterogenní. Helsper a Eynon (2010) naznačují, že selekce rozdílů v používání technologií podle roku narození, jak to dělá Prensky, je neúčinné a že by se výzkumníci měli dívat na uživatele s vysokou a nízkou technologií podle jejich charakteristik používání bez ohledu na věk.

Problémem současné doby je zejména u rodin nedostatečná komunikace mezi jejich členy, která je více realizována prostřednictvím telefonních hovorů, SMS, e-mailů, chatu, internetu a sociálních sítí. Výsledkem jsou formy komunikace, které jsou velmi pohodlné, ale také neosobní a vedou ke zhoršení rodinných vztahů. Moderní komunikační a informační technologie lze prostě využívat jak dobrým, tak špatným způsobem. Ve skutečnosti víme jen málo o tom, jak pohlížení do digitální světa ovlivňuje poznání nebo vzdělávací zkušenosti (Bennett Maton & Kervin, 2008).

Jelikož v současnosti děti disponují širokou škálou možností trávení volného času, mezi něž patří i digitální zařízení, jsou děti nadšené dalšími a dalšími novými technologickými vymoženostmi. Děti striktně nerozdělují aktivity na volný čas a jiné činnosti, hry, práci a vzdělávací aktivity. Rozhodující je motivace, konkurenceschopnost, emoce a přirozená zvědavost (Charvátová, 2007).

Svět počítačů je pro děti velmi atraktivní díky své interaktivitě, přístupnosti a jednoduchosti. Nejjednodušší způsob, jak upoutat pozornost dítěte a udržet ho často v činnosti rodičů, je navíc zapnout počítač. Výsledkem je, že rodiče mají spoustu času pro sebe, nepotřebují žádné další aktivity a většina dětí, i těch hyperaktivních, považuje počítače za přitažlivé. Rodiče bohužel často používají počítače jako náhradu za jiné možné volnočasové aktivity (Donaldson, 2006).

Počítače se v našich domácnostech staly běžným nástrojem, proto by si rodiče měli být vědomi všech rizik spojených s jejich používáním dětmi. Ve funkčních rodinách jsou počítače považovány za kreativní hračky zajišťující zábavu pro dítě, ale také přístup k informacím a základní pomoc při studiu a práci. Je užitečné nastavit jasná pravidla používání počítače, která by děti měly dodržovat od samého začátku. Svět počítačů může mít na děti pozitivní výchovný vliv a nemůžeme dětem zakázat, aby do nich vstupovaly nebo je ignorovaly. Je žádoucí ji prozkoumat a společně s dětmi trávit volný čas u počítače. Počítač však nemůže nahradit osobní komunikaci a skutečné rodinné vztahy, proto by rodiče měli vědět o počítačových aktivitách, kterým se jejich děti věnují (Žumárová, 2015).

3.4 Dětské hračky a hry

Opravilová (2004) říká, že hra je v životě dítěte hlavní činností. Považuje ji za důležitou, protože právě prostřednictvím hry se nejlépe a nejefektivněji rozvíjejí první vztahy a osobnost dítěte.

Hrou dítě okolo sebe poznává svět, rozvíjí své schopnosti a v neposlední řadě se učí spolupracovat s ostatními. Je to jeho nejpřirozenější aktivita, která mu přináší uspokojení. Dítě hrou překonává překážky, různé otázky, problémy a obtíže, kterým nerozumí. Ke hře neodmyslitelně patří předmět, tedy hračka, ale objektem hry se pro něj může stát cokoli (i vlastní tělo). Výzkumy ukazují, že učení hrou je důležitou součástí vývoje dítěte. Ačkoli zajištění toho, aby dítě mělo dostatek času na hraní, je pro rodiny velkým přínosem, protože umožňuje dětem uvolnit nějakou energii navíc, dítě hrou zjišťuje, o koho a o co jde, a to i v kojeneckém věku. Už v rané fázi vývoje se dětská mysl rozšiřuje pouhým pohledem na své prostředí a zaujmutím svého okolí (York University, 2006).

Používání vzdělávacích hraček může dětem pomoci naučit se mnoho různých dovedností, které budou ve svém životě potřebovat. Vzdělávací hračky mohou pomoci rozvíjet dovednosti při řešení problémů, učit o řešení konfliktů a o tom, jak fungují příčiny

a důsledky. Učí také děti o sdílení, pomáhá rozvíjet jejich jemnou a hrubou motoriku a podporuje jejich kreativitu a představivost (Melsner, 2019).

Donahue (2019) dále dodává, že děti mohou začít využívat vzdělávacích hraček již od jednoho měsíce života.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 METODOLOGIE VÝZKUMU

V praktické části bakalářské práce se zabývám způsoby trávení volného času v rodině s dítětem předškolního věku. Dále se věnuji ovlivňujícím faktorům, které ovlivňují rodiče při trávení volného času s dítětem předškolního věku, dále nejpreferovanějším volnočasovým aktivitám rodičů a dětí předškolního věku a posléze trávení volného času dětí předškolního věku na elektronických zařízeních.

4.1 Cíl výzkumu

Hlavním výzkumným cílem je zjistit, jakým způsobem rodiče tráví volný čas s dítětem předškolního věku.

Dílčí výzkumné cíle

1. Zjistit, jakým způsobem rodiče ovlivňují trávení volného času s dítětem předškolního věku
2. Zjistit, jaké volnočasové aktivity rodiče s dítětem předškolního věku preferují
3. Odhalit, jak dlouho děti tráví volný čas na elektronických zařízeních (tablety, mobily, ...)

4.2 Výzkumné otázky

Hlavní výzkumná otázka:

1. Jakým způsobem rodiče tráví čas s dítětem předškolního věku?

Dílčí výzkumné otázky

1. Jakým způsobem rodiče ovlivňují trávení volného času s dítětem předškolního věku?
2. Jaké volnočasové aktivity rodiče s dětmi preferují?
3. Jak dlouho děti tráví volný čas na elektronických zařízeních?

4.3 Popis výzkumného vzorku

Výzkumným vzorkem tohoto výzkumu byli rodiče dětí předškolního věku. Před samotným výzkumem byl proveden předvýzkum. Oslovila jsem 5 rodičů dětí předškolního věku z mého okolí k vyplnění dotazníku. Na základě výsledků posbíraných dat, připomínek těchto

rodičů jsem poupravila některé formulace otázek dotazníku. Po úpravě dotazníku jsem zahájila výzkum. Dotazníky jsem rodičům dala k dispozici pouze online formou. Někteří rodiče byli osloveni prostřednictvím emailů a internetových stránek některých mateřských škol ve Zlínském kraji. Výběrový soubor se skládá ze 123 rodičů dětí předškolního věku navštěvujících mateřskou školu ve Zlínském kraji. Způsob výběru byl dostupný.

4.4 Výzkumná metoda

Pro zjištění potřebných informací jsem zvolila kvantitativní výzkum, který patří k základním pedagogickým výzkumům. Využila jsem metodu dotazníku pro rodiče předškolních dětí. Dotazník jsem zvolila z důvodu vyššího množství a rychlejšího získávání dat.

Tato metoda zajišťuje anonymitu respondenta a díky tomu získaná data poskytují pravdivější odpovědi. Za nevýhodu metody můžeme považovat omezený prostor pro odpovědi respondentů. Dotazník může mít vymezené odpovědi k otázkám (Gavora, 2008).

Pro potřeby výzkumu této bakalářské práce byl vytvořen dotazník, který se skládá z 20 otázek. Otázky dotazníku jsou zaměřeny na otázky týkající se trávení volného času v rodině s dítětem předškolního věku. K výzkumu jsem použila otázky otevřené (nestrukturované), uzavřené (strukturované) i polostrukturované. Otevřené otázky, které nenabízejí odpovědi jsou použity u otázek číslo 6, 8, 9, 13, 15 a 16. Uzavřené otázky, které nabízejí odpovědi jsou použity u otázek číslo 1, 3, 5, 12, 14, 19 a 20. Polostrukturované otázky jsou použity u otázek číslo 2, 4, 7, 10, 11, 17 a 18. Dotazník je vložen v příloze P I.

4.5 Realizace výzkumu

Odkaz dotazníku byl některým rodičům rozeslán prostřednictvím internetu na jejich emailové adresy. Taktéž byl odkaz dotazníku umístěn na některé webové stránky mateřských škol ve Zlínském kraji. Díky tomu jsem zajistila, že dotazníky vyplňovaly pouze rodiče. U elektronického anonymního dotazníku rodiče měli možnost prohlédnout si otázky a v případě, že se rozhodli tento dotazník vyplnit, tak ho následně odeslat na internetovou adresu, ke které jsem měla přístup pouze já. Získaná data jsem zpracovala prostřednictvím programu Microsoft Excel. Údaje jsem zobrazila pomocí grafů nebo tabulek četností.

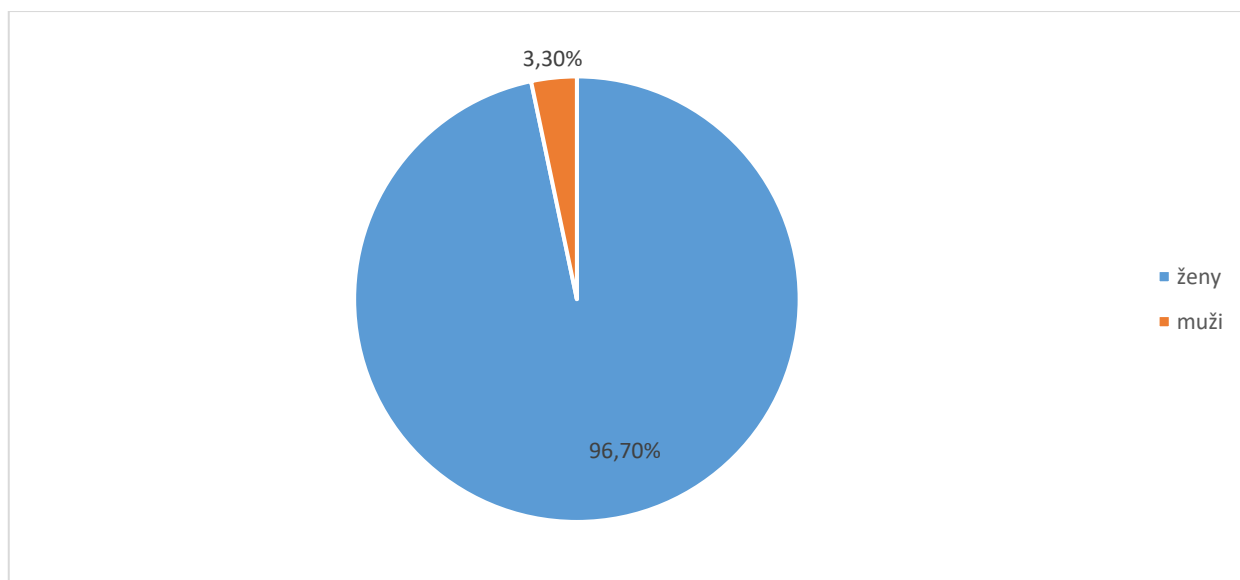
5 ANALÝZA VÝSLEDKŮ

Tato kapitola práce se věnuje zpracování a interpretaci získaných dat prostřednictvím dotazníku pro rodiče dětí předškolního věku. Získaná data jsou znázorněna v tabulkách nebo v grafech.

5.1 Výsledky a interpretace dat

Otázka č. 1 – Vaše pohlaví?

Graf číslo 1 znázorňuje, že výzkumný soubor byl zastoupený ženami z 96,7 % a muži z 3,3 %, což jsem předpokládala.

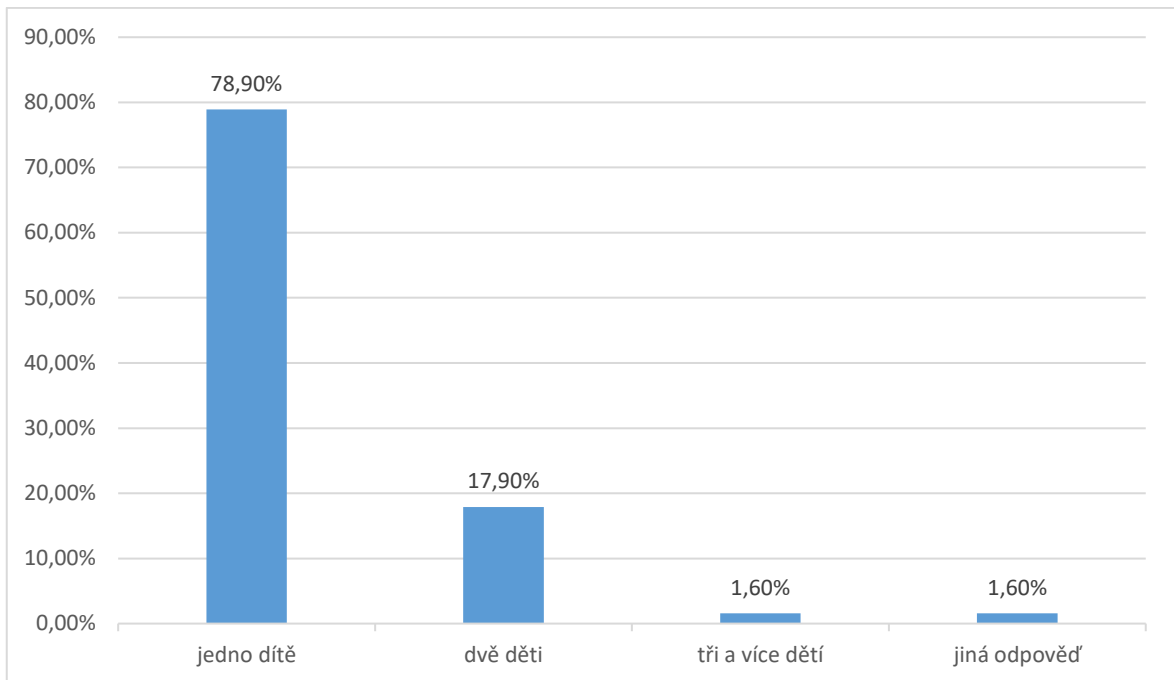

Graf 1

Pohlaví respondentů

Otázka č. 2 – Kolik Vašich dětí navštěvují mateřskou školu?

V Grafu číslo 2 můžeme vidět, že výzkumný soubor byl nejvíce zastoupený rodinami, které mají v mateřské škole jedno dítě a to z 78,9 %. Dvě děti v mateřské škole uvedlo 17,9 % respondentů, tři a více dětí uvedlo 1,6 % respondentů. Možnost jiné odpovědi zvolilo 1,6 % respondentů, kde se opakovaly nabízené možnosti.

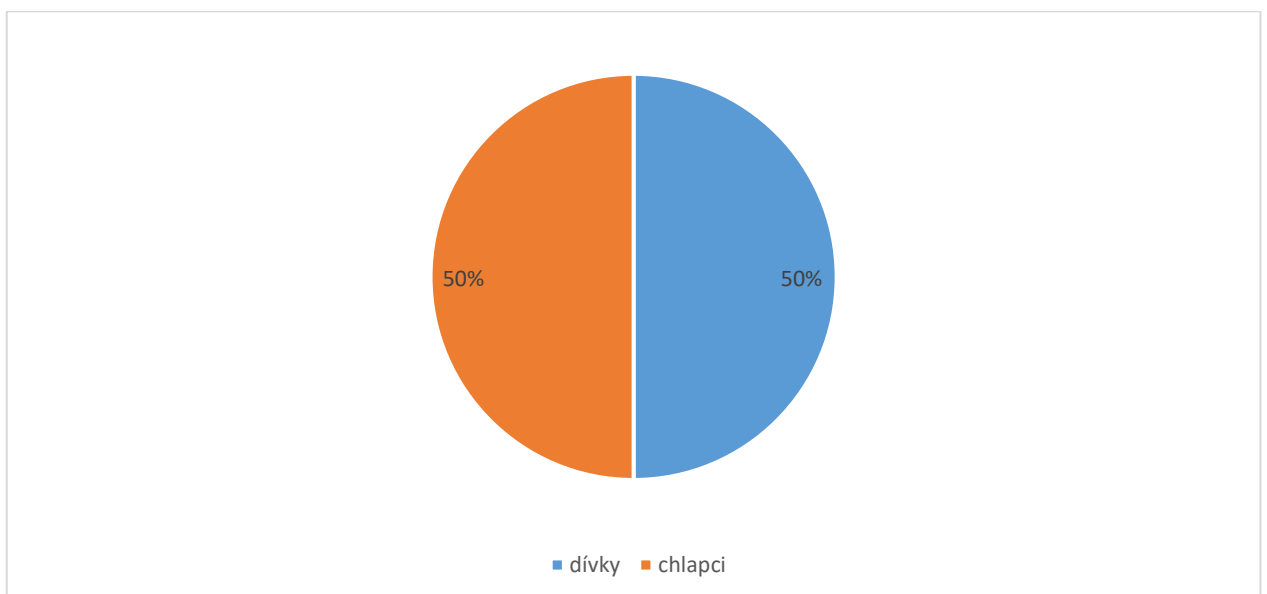

Graf 2

Počty dětí jednotlivých respondentů

Otázka č. 3 – Zaškrtněte, kolik z toho je dívek/chlapců:

Otázka dotazníku číslo 3 se respondentů dotazovala na pohlaví dětí respondentů. Ukázalo se, že počet chlapců i dívek v mateřských školách je totožný, což můžeme vidět v Grafu číslo 3.

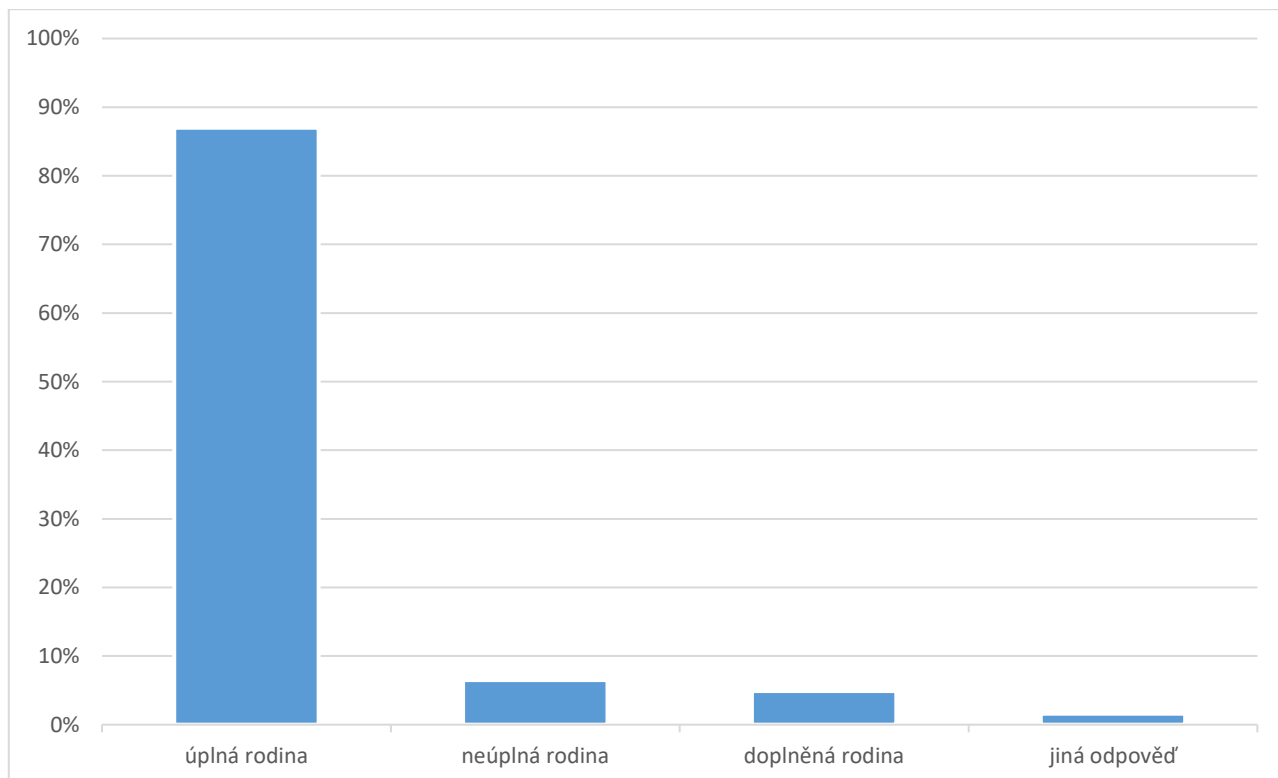

Graf 3

Pohlaví dětí

Otázka č. 4 – Vyberte typ Vaší rodiny:

Graf číslo 4 prezentuje, že se výběrový soubor značně skládal z úplných rodin a to z 87 %. Neúplných rodin z 6,5 %, doplněných rodin pouze z 4,9 % a 1,6 % respondentů využilo možnost jiné odpovědi, kde uvedly rodinu se stejným pohlavím obou rodičů. V obou případech se jednalo se o dvě matky v rodině. Toto zjištění mě překvapilo a dle mého názoru se zde promítá otevřenost daných respondentek.

Graf 4

Typy rodin

Otázka č. 5 – Jakým způsobem trávíte volný čas s dítětem předškolního věku?**Tabulka 1**

Způsoby trávení volného času

	často	Občas	zřídka	Vůbec
a) Pobyty venku, v přírodě, na hřišti	108 (87,8 %)	14 (11,4 %)	1 (0,8 %)	0
b) Konstruktivní a manipulační hry	64 (52 %)	52 (42,3 %)	7 (5,7 %)	0

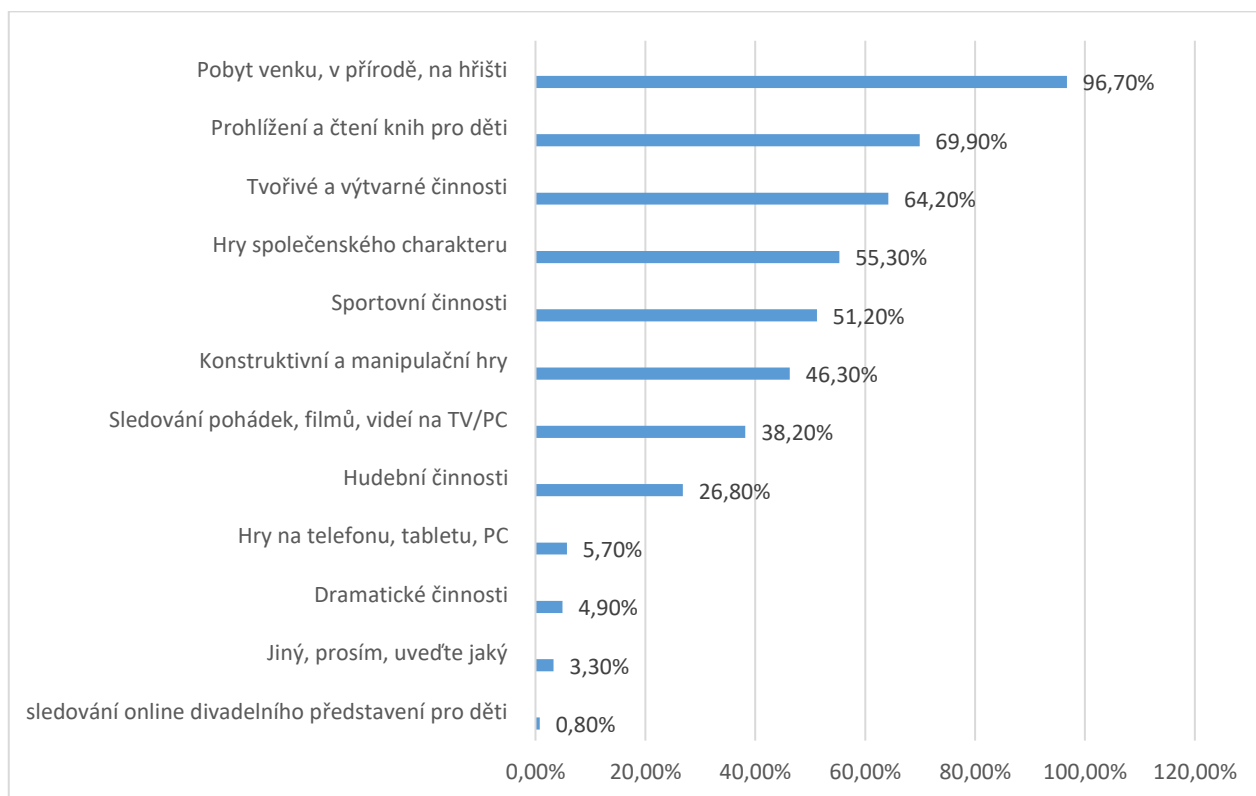
c) Sledování pohádek, filmů, videí na TV/PC	41 (33,3 %)	63 (51,2 %)	19 (15,4 %)	0
d) Hry na telefonu, tabletu, PC	10 (8,1 %)	39 (31,7 %)	42 (34,1 %)	32 (26 %)
e) Prohlížení a čtení knih pro děti	77 (62,6 %)	36 (29,3 %)	9 (7,3 %)	1 (0,8 %)
f) Hry společenského charakteru	52 (42,3 %)	50 (40,7 %)	18 (14,6 %)	3 (2,4 %)
g) Sportovní činnosti	59 (48 %)	51 (41,5 %)	12 (9,8 %)	1 (0,8 %)
h) Tvořivé a výtvarné činnosti	61 (49,6 %)	48 (39 %)	13 (10,6 %)	1 (0,8 %)
i) Hudební činnosti	34 (27,6 %)	52 (42,3 %)	34 (27,6 %)	3 (2,4 %)
j) Dramatické činnosti	24 (19,5 %)	39 (31,7 %)	44 (35,8 %)	16 (13 %)
k) Sledování online divadelního představení pro děti	2 (1,6 %)	8 (6,5 %)	37 (30,1 %)	75 (61 %)

Otázka dotazníku číslo 5 se respondentů dotazovala, jakým způsobem tráví volný čas s dítětem předškolního věku. V tabulce číslo 1 je možné spatřit, že se k uvedeným způsobům trávení volného času měli vyjádřit na škále. Volili mezi slovy často, občas, zřídka, vůbec. Bylo zjištěno, že rodiče s dětmi tráví volný čas nejčastěji pobytem venku, v přírodě či na hřišti, konstruktivními a manipulačními hrami, prohlížením a čtením knih pro děti, hrami společenského charakteru, sportovními činnostmi a tvořivě – výtvarnými činnostmi. Oproti těmto volnočasovým aktivitám je méně časté sledování pohádek či videí, hudební a dramatické činnosti. Hrá na telefonu, tabletu či PC se rodiče s dětmi věnují jen zřídka a sledování online divadelního představení pro děti vůbec. Osobně si ale nemyslím, že sledování pohádek či videí není častým způsobem trávení volného času v rodině, ale právě naopak častým způsobem trávení volného času v rodině. Toto zjištění se mi potvrdilo u otázky číslo 17, kde respondenti sdělovali důvody trávení volného času dětí na elektronických zařízeních.

Otázka č. 6 – V případě, že volný čas trávíte i jinými způsoby než výše uvedenými, napište, prosím, jakými:

Otázka dotazníku číslo 6 byla otevřená a nepovinná. Respondentům byla nabídnuta možnost vyjádřit se jedním nebo i více slovy. Někteří z respondentů uvedli, že volný čas tráví i jinými způsoby. Nejvíce zastoupeným způsobem bylo společné vaření a pečení s dětmi a toto uvedlo 10 respondentů. Druhým nejčastějším způsobem byly uváděny návštěvy u rodiny a přátel. Tento způsob uvedlo 9 respondentů. Stejný počet respondentů uvedl pomáhání kolem domu a na zahradě. Dále 7 respondentů uvedlo, že se ve volném čase s dětmi stará o zvířátka. Jeden z respondentů uvedl, že volný čas s dítětem tráví kutilstvím v garáži. Tato otevřená otázka odhalila i jiné oblíbené způsoby trávení volného času v rodině s dítětem předškolního věku. Mě samotnou ohromil způsob trávení volného času kutilstvím v garáži. Dle mého názoru to není klasický způsob trávení volného času v rodině s dítětem předškolního věku.

Otázka č. 7 – Vyberte pět Vašich nejoblíbenějších způsobů trávení volného času s předškolním dítětem.

Graf 5

Oblíbené způsoby trávení volného času

U otázky dotazníku číslo 7 jsem zjišťovala, pět nejoblíbenějších způsobů trávení volného času v rodině s dítětem předškolního věku. V Grafu číslo 5 jsem seřadila oblíbené způsoby trávení volného času v rodině s dítětem předškolního věku od nejoblíbenějších po nejméně oblíbené. Respondenti měli zapsat jejich 5 nejoblíbenějších způsobů trávení volného času s dítětem předškolního věku. Mohli zde současně uvést i jinou možnost, která v nabídce nebyla. Až 96,7 % respondentů uvedlo, že volný čas s dětmi tráví venku, v přírodě a na hřišti. Druhou nejoblíbenější možností zastoupenou 69,9 %, kterou respondenti volili bylo prohlížení a čtení knih pro děti. Dalším velmi oblíbeným způsobem trávení volného času s dítětem jsou tvořivé a výtvarné činnosti, které zvolilo 64,2 % respondentů. Hry společenského charakteru zvolilo 55,3 % respondentů. Jako pátou nejoblíbenější možností trávení volného času respondenti zvolili sportovní činnosti a to z 51,2 %. Tyto způsoby trávení volného času v rodině s dítětem předškolního věku jsou dle mého názoru skutečně všeobecně oblíbené.

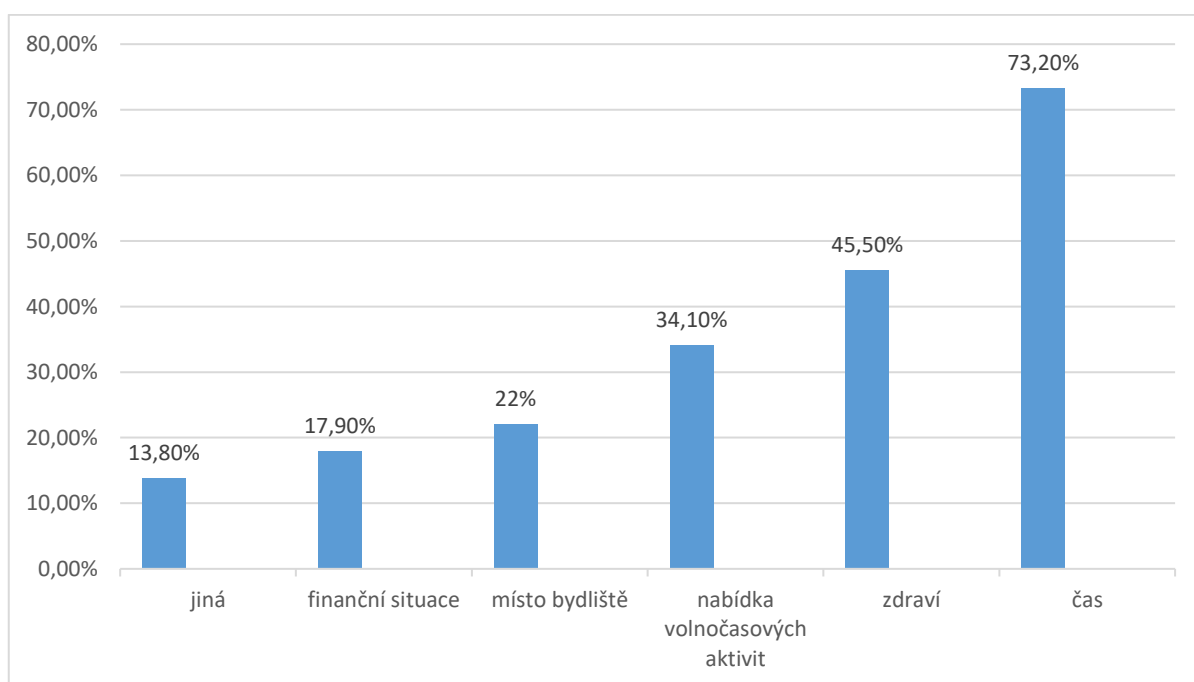
Otázka č. 8 – Které z výše uvedených způsobů trávení volného času Vaše dítě nejvíce preferuje?

Otázka dotazníku číslo 8 byla otevřená a respondentů se dotazovala, které z výše uvedených způsobů trávení volného času jejich děti nejvíce preferují. Někteří respondenti uvedli jednu možnost, někteří i více možností. Mezi nejoblíbenější způsob trávení volného času dětí byl uváděn jednoznačně pobyt venku, v přírodě a na hřišti. Tuto možnost zvolilo až 67 respondentů. Druhou nejoblíbenější možností trávení volného času byl sport, který uvedlo 27 respondentů. Respondenti především jmenovali jízdu na kole a plavání. Tvořivé a výtvarné činnosti uvedlo 18 respondentů, konstruktivní a manipulační hry 11 respondentů. Prohlížení a čtení knih pro děti společně s hry společenského charakteru uvedlo 9 respondentů. Také dramatické činnosti, hry na něco je oblíbeným způsobem trávení volného času dětí. Uvedlo tak 7 respondentů. Hudební činnosti jako poslech hudby, hru na nástroj nebo zpěv uvedli pouze 3 respondenti. Jako poslední variantou nejpreferovanějšího způsobu trávení volného času dětmi je sledování TV, hry na mobilním telefonu či tabletu. Uvedlo to 6 respondentů. Z toho je patrné, že sledování pohádek či videí je skutečně preferovaným způsobem trávení volného času v rodině s dítětem předškolního věku.

Otázka č. 9 – Které z výše uvedených způsobů trávení volného času preferujete Vy s dítětem předškolního věku?

Otázka číslo 9 byla taktéž otevřená a respondentů se dotazovala na jejich preferovaný způsob trávení volného času s dítětem předškolního věku. Stejně jako u předchozí otázky někteří respondenti uvedli jednu možnost a někteří i více možností. Ukázalo se, že nejpreferovanějším způsobem trávení volného času rodičů s dětmi je stejně jako u dětí pobyt venku, v přírodě a na hřišti. Uvedlo to až 78 respondentů. Druhým nejpreferovanějším způsobem trávení volného času s dětmi je opět stejný jako u dětí. Sport uvedlo 24 respondentů. I tady respondenti nejčastěji uváděli jízdu na kole a plavání. Také tvořivé a výtvarné činnosti patří mezi oblíbený způsob trávení volného času. Uvádí tak 20 respondentů. Další nejpreferovanější variantou respondenti uvedli prohlížení a čtení knih pro děti společně s hrami společenského charakteru. Uvedlo tak 18 respondentů. Konstruktivní a manipulační hry zvolilo 6 respondentů, hudební činnosti pouze 3 respondenti. Společné sledování pohádek na TV a online divadelního představení zvolil 1 respondent. Tento soulad odpovědí si vysvětlují tím, že na dotazník odpovídali pouze rodiče a ne děti.

Otázka č. 10 – Co ovlivňuje Vaše rozhodnutí při výběru volnočasových aktivit?

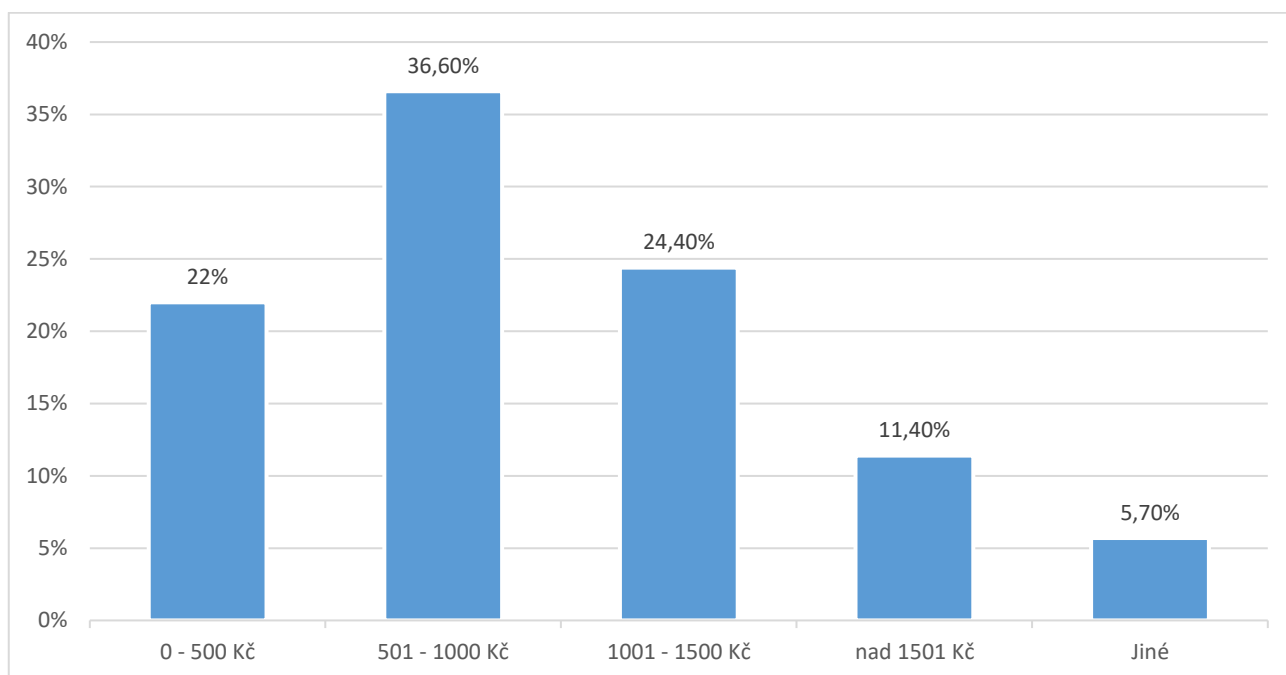

Graf 6

Ovlivňování rozhodnutí při výběru volnočasových aktivit

Další otázka dotazníku se respondentů tázala na to, co je ovlivňuje při výběru volnočasové aktivity. Tabulka číslo 3 a graf číslo 6 vyjadřuje, že čas uvedlo až 73,2 % respondentů. Druhým největším faktorem, který rodiče ovlivňuje při výběru volnočasových aktivit je zdraví, uvedlo tak 45,5 % respondentů. Ukázalo se, že méně ovlivňujícím faktorem je nabídka volnočasových aktivit a to z 34,1 %. Finanční situace rodiny z 17,9 %. Místo bydliště ovlivňuje 22 % respondentů a možnost jiné odpovědi uvedlo 19,8 % respondentů. Všichni zde uvedli počasí. U této otázky dotazníku se projevilo, že čas je pro rodiny s dětmi předškolního věku velmi důležitý a s touto odpovědí souhlasím. Respondenti, kteří uvedli, že je ovlivňuje počasí mě překvapila a osobně mě i z mého pohledu nenapadla.

Otázka č. 11 – Jakou částku jste ochotni obětovat na volnočasové aktivity s dítětem předškolního věku za jeden měsíc?

Graf 7

Výdaje rodičů na volnočasové aktivity

Otázkou dotazníku číslo 11 jsem odhalila, jakou částku jsou respondenti ochotni obětovat na volnočasové aktivity s dítětem předškolního věku. Z Grafu číslo 7 je patrné, že respondenti nejčastěji uváděli částku 501–1000 Kč. Uvedlo tak 36,6 % respondentů. Druhou nejčastější odpovědí respondentů bylo 1001–1500 Kč. Uvedlo tak

24,4 % respondentů. Třetí nejčastější odpovědí respondentů bylo 0–500 Kč. Uvedlo tak 22 % respondentů. Možnost odpovědi nad 1500 Kč uvedlo 11,4 % respondentů a možnost odpovědi jiná uvedlo 5,7 % respondentů. Respondenti zde uváděli, že volný čas jde zorganizovat i zadarmo. Pozastavila jsem se nad odpovědí respondentů, že volný čas jde zorganizovat i zadarmo a došla jsem k názoru, že mají pravdu. Existuje spousta rodin, které nemají dobré finanční zázemí a nemůžou tak utrácet za volnočasové aktivity.

Otázka č. 12 – Kde hledáte inspiraci pro trávení volného času s dítětem předškolního věku?

Tabulka 2

Inspirace k trávení volného času

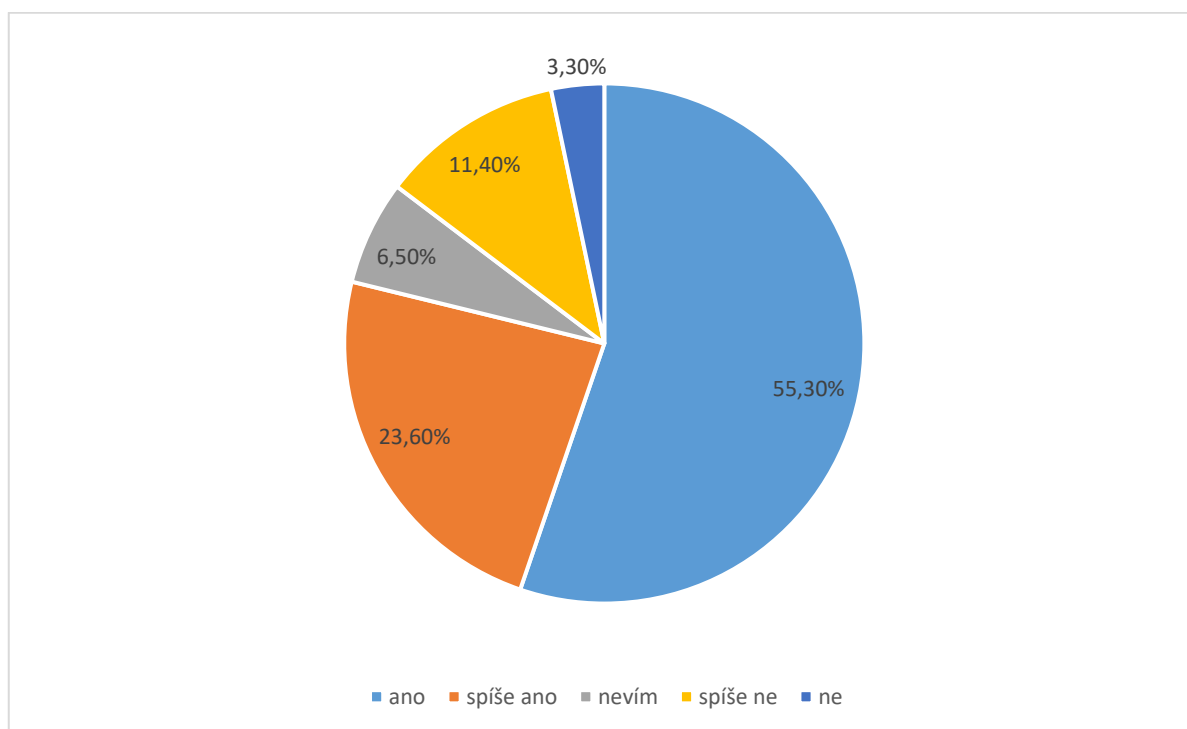
Odpověď	často	občas	zřídka	Vůbec
a) Internetové stránky (weby, sociální sítě)	51 (41,5 %)	48 (39 %)	15 (12,2 %)	9 (7,3 %)
b) Přátelé, rodina	53 (43,1 %)	55 (44,7 %)	13 (10,6 %)	2 (1,6 %)
c) knihy	12 (9,8 %)	49 (39,8 %)	46 (37,4 %)	16 (13,0 %)
d) reklamy, nabídky	9 (7,3 %)	38 (30,9 %)	56 (45,5 %)	20 (16,3 %)
e) přání dítěte	105 (85,4 %)	17 (13,8 %)	1 (0,8 %)	0

Otázkou dotazníku číslo 12 jsem zjistila, jakým způsobem respondenti hledají inspiraci k trávení volného času s dítětem předškolního věku. K uvedeným způsobům hledání inspirace se měli možnost vyjádřit na škále. Volili mezi slovy často, občas, zřídka a vůbec. Tabulka číslo 2 zobrazuje, že nejčastěji respondenti hledají inspiraci k trávení volného času u vlastních dětí a na internetových stránkách. O něco méně hledají inspiraci u své rodiny či přátel anebo v knihách. Respondenti uvedli, že nejméně využívají reklamy a nabídky možností trávení volného času. Zamyslela jsem se ale nad tím, jaké reklamy a nabídky myslí, protože reklamy a rozmanité nabídky se vyskytují i na různých internetových stránkách. Myslím si, že si respondenti pod reklamami představili reklamy v televizi, případně reklamní letáčky.

Otázka č. 13 – V případě, že hledáte inspiraci k trávení volného času s dítětem předškolního věku i jinde než na výše uvedených možnostech, uveďte, prosím, kde:

Otázka dotazníku číslo 13 byla otevřená a respondenti měli možnost vyjádřit se jedním nebo i více slovy. Otázka dotazníku nebyla povinná. Někteří respondenti uváděli, že inspiraci k trávení volného času s dítětem hledají i jinak. Mapy, knihy, časopisy či letáky uvedli 3 respondenti. Stejný počet respondentů uvedl, že využívá vlastní fantazii a zkušenosti a 2 respondenti uvedli, že hledají inspirace v mateřské škole. Zde se mi potvrdilo, že respondenti k inspiraci, jakým způsobem trávit volný čas využívají reklamy a nabídky. Je totiž patrné, že reklamy se v časopisech a letácích skutečně nachází. Mapy dle mého názoru respondenti využívají při plánování výletů.

Otázka č. 14 – Uvítali byste nějaké nové možnosti k trávení volného času s dítětem předškolního věku v okolí Vašeho bydliště? (nové hřiště, cyklostezka, ...)

Graf 8

Zájem rodičů o nové možnosti trávení volného času v okolí bydliště

Otázka dotazníku číslo 14 odhalila, zdali by respondenti v okolí bydliště uvítali nové možnosti k trávení volného času. Byly tím myšleny cyklostezky, hřiště, stezky a podobně. Vyjádřit se měli na škále odpovědí ano, spíše ano, nevím, spíše ne a ne. Pro lepší přehlednost

jsem ponechala jak tabulku, tak i graf. V Grafu číslo 8 je znázorněno, že nejvíce respondentů, zastoupenými 55,3 % zvolilo odpověď ano. O něco méně respondentů zvolilo možnost spíše ano a to z 23,6 %. Odpověď spíše ne zvolilo 11,4 % respondentů a odpověď ne 3,3 % respondentů. U této otázky jsem předpokládala, že většina respondentů odpoví, že by nové možnosti k trávení volného času s dítětem předškolního věku uvítali. Zastávám názor, že ačkoliv může být cokoli propracované, stále je co zlepšovat. A tak je to i s vybaveností měst či vesnic. Myslím si, že respondenti, kteří uvedli odpověď spíše ano, a ano jsou skutečně spokojeni s tím co mají.

Otázka č. 15 Kolik hodin volného času mají děti k dispozici během dne? (Z celkového počtu 24 hodin odečtete čas potřebný k odpočinku/spánku dítěte a čas strávený v mateřské škole). Uveďte, kolik hodin tedy zbývá.

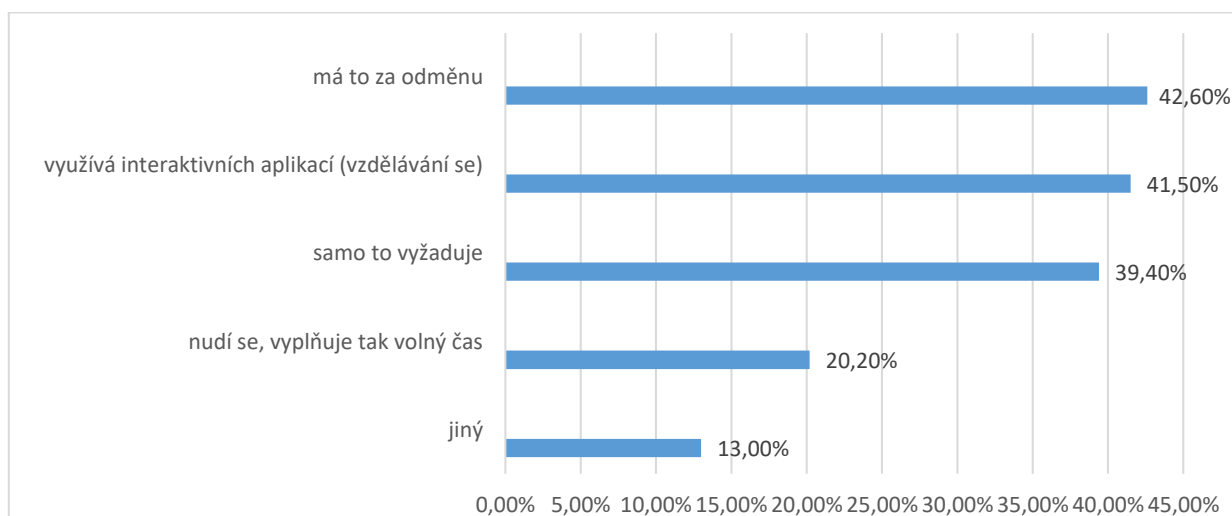
Otázka dotazníku číslo 15 byla otevřená a respondenti zde měli uvést konkrétní počet hodin volného času, který mají děti k dispozici během dne. Respondenti se vyjadřovali v rozmezí od 2 do 14 hodin volného času denně. Nejčastější odpovědí bylo 5 hodin volného času denně a uvedlo to 29 respondentů. Druhou nejčastější odpovědí bylo 6 hodin volného času denně a uvedlo to 28 respondentů. Třetí nejčastější odpovědí byly 4 hodiny volného času denně a uvedlo to 25 respondentů. O něco méně odpovědí bylo ve znění 3 hodiny volného času denně a vyjádřilo se tak 15 respondentů. Další odpovědí bylo 8 hodin volného času denně a uvedlo tak 10 respondentů. 7 hodin volného času denně uvedlo 6 respondentů. 9 hodin volného času denně uvedli 4 respondenti. 12 hodin denně uvedli 3 respondenti. 2 hodiny denně uvedli 2 respondenti. 10 a 14 hodin volného času denně uvedl 1 respondent. Díky této otázce jsem zjistila, kolik volného času děti předškolního věku vůbec mají. Jak jsem předpokládala, tak odpovědi byly skutečně individuální. Dle mého názoru je rozpětí 2 až 14 hodin volného času velké. Myslím si, že se v této otázce odrazilo to, jak konkrétní respondent na volný čas nahlíží. Jestli bere volný čas jako dobu po splnění povinností anebo jako trvající dobu, která plyne a nijak ji u dítěte předškolního věku nerozlišuje.

Otázka č. 16 – V návaznosti na 15. otázku dotazníku, uveďte, kolik hodin z Vašeho výsledku volného času dítě tráví na elektronických zařízeních (mobilní telefon, tablet, PC). Zapište výsledný počet hodin (např.: dítě má k dispozici 4 hodiny volného času

denně, z toho tráví na elektronických zařízeních 1 hodinu). Pokud Vaše dítě volný čas na elektronických zařízeních netráví, přeskočte na otázku č. 19

Otázka dotazníku číslo 16 souvisí s otázkou dotazníku číslo 15. Tato otázka byla otevřená a nebyla povinná, protože určitě existují i rodiny, které dítěti předškolního věku nedovolí trávit volný čas na elektronických zařízeních. Díky tomu, že byla otázka nepovinná jsem se vyhnula zkresleným získaným datům, jelikož pokud by na tuto otázku odpovídali i tito rodiče, odpovídali by nepravdivě. Otázka dotazníku číslo 16 se tázala na konkrétní počet hodin, který děti tráví na elektronických zařízeních ve svém volném čase. Respondenti se vyjadřovali v rozmezí od 0,5 hodiny do 4 hodin denně. Nejčastější odpovědí byla 1 hodina, kterou děti tráví na elektronických zařízeních ve volném čase. Uvedlo to 40 respondentů. Druhá nejčastější odpověď byla 0,5 hodina, kterou děti tráví na elektronických zařízeních ve volném čase, uvedlo to až 32 respondentů. 18 respondentů uvedlo 2 hodiny denně, které děti tráví na elektronických zařízeních ve volném čase. 3 hodiny denně z volného času uvedli 3 respondenti a 4 hodiny denně uvedl 1 respondent. Odpovědi na tuto otázku byly opět velmi individuální. Nicméně si myslím, že půl hodina až hodina je ještě v nějaké pomyslné normě. Avšak hodina a více je dle mého názoru přemrštěná. Myslím si, že děti, které tráví volný čas na elektronických zařízeních více jak hodinu jsou ochuzené o „opravdové“ dětství.

Otázka č. 17 – V případě, že Vaše dítě tráví volný čas na elektronických zařízeních, je tomu tak z důvodu:

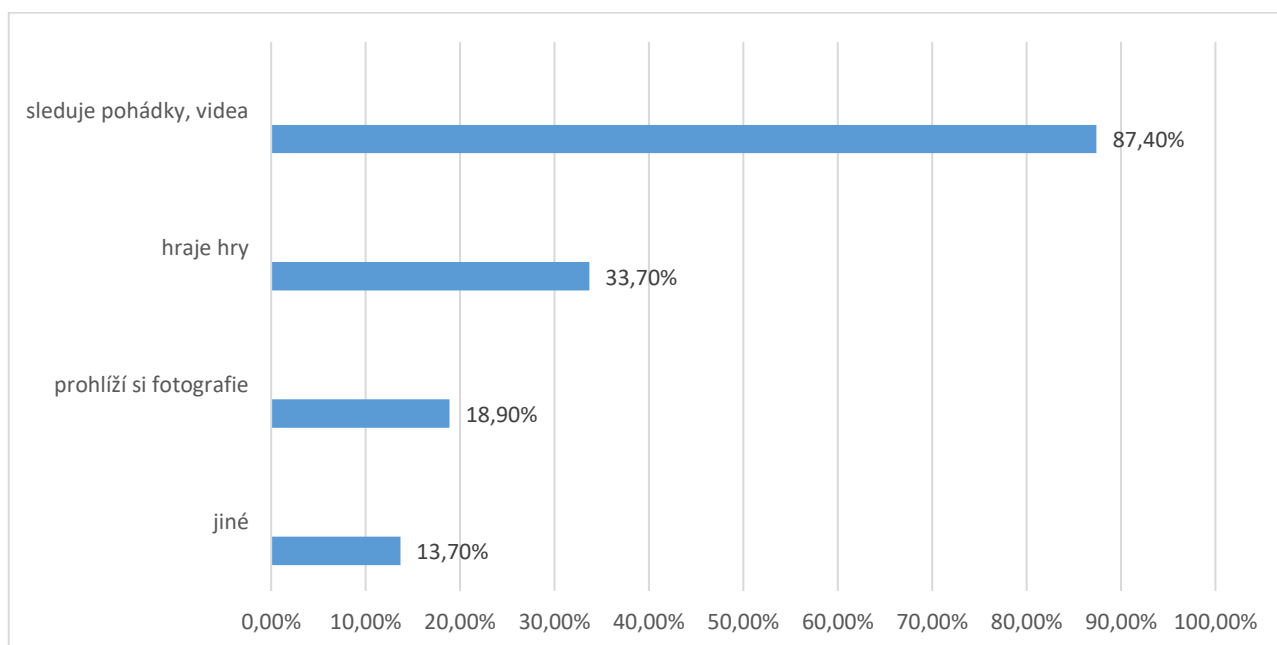

Graf 9

Důvody trávení volného času dětí na elektronických zařízeních

Otázka dotazníku číslo 17 odhalila, z jakých důvodů dítě předškolního věku konkrétního respondenta tráví volný čas na elektronických zařízeních. Z Grafu číslo 9 je očividné, že elektronické zařízení jsou dětem předkládána za odměnu, a to uvedlo až 42,6 % respondentů. Druhou nejčastější odpovědí bylo, že se děti prostřednictvím elektronických zařízení vzdělává a využívá interaktivních aplikací. Uvedlo tak 41,5 % respondentů. To, že děti elektronické zařízení po rodičích samo vyžaduje uvedlo 39,4 % respondentů. Dále to, že volný čas děti na elektronických zařízeních tráví z nudy uvedlo 20,2 % respondentů. Možnost jiné odpovědi zvolilo 13 % respondentů, kde uvádějí, že elektronické zařízení rodiče dětem sami dají v případě, že potřebují klid na práci. Domnívala jsem se, že důvodem, proč děti volný čas na elektronických zařízeních tráví bude samotný zájem dětí o tyto zařízení. Po zjištění, že děti mají elektronická zařízení k dispozici přímo od rodičů za odměnu jsem byla udivena. Na jednu stranu mě překvapilo, že rodiče elektronické zařízení používají jako motivační nástroj, ale na druhou stranu mě zároveň potěšilo, že děti elektronická zařízení nemají jen proto, že je sami vyžadují.

Otázka č. 18 – Co na elektronických zařízeních vše dítě předškolního věku nejčastěji dělá?

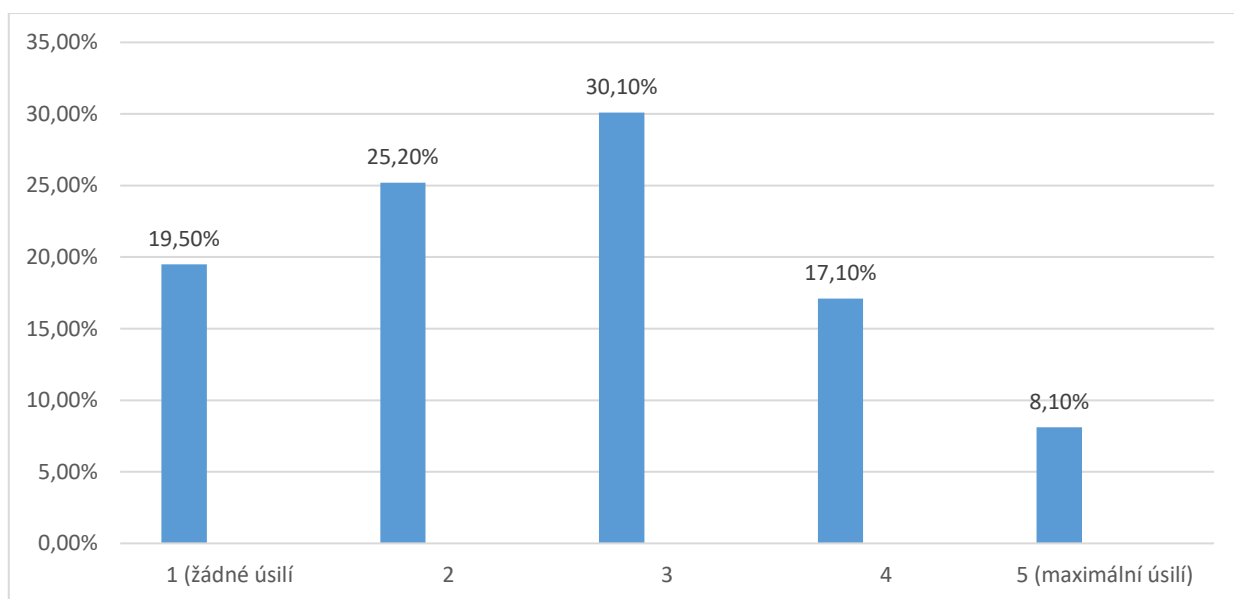

Graf 10

Aktivita dětí na elektronických zařízeních

Otázka dotazníku číslo 18 odhalila, co děti na elektronických zařízeních dělají. Respondentům bylo zde nabídnuto uvést i více odpovědí. Z Grafu číslo 10 je zřetelné, že nejvíce respondentů zvolilo odpověď, kdy děti na elektronických zařízeních sledují pohádky, nebo videa a to z 87,4 %. Dále 33,7 % respondentů uvedlo, že děti volný čas na elektronických zařízeních tráví hraním her. Odpověď prohlíží si fotografie zvolilo 18,9 % respondentů a zbylých 13,7 % respondentů zvolilo jinou odpověď. Respondenti zde uvedli, že se dítě prostřednictvím elektronického zařízení vzdělává. Předpokládala jsem, že většina respondentů uvede odpověď, že děti na elektronických zařízeních sledují pohádky nebo videa. Pohádky jsou u dětí velmi oblíbené a dnešní doba k sledování pohádek a videí přímo vybízí. Internet je zahalen nejrůznějšími videi pro děti předškolního věku, ať už jde o videa s návodem k tvoření, cvičení nebo jen videa o hračkách. Co se týče vzdělávání prostřednictvím elektronických zařízení, tak si myslím, že je to nejlepší a nejvhodnější způsob, jak volný čas na těchto zařízeních trávit. Jak už jsem psala u otázky dotazníku číslo 16, tak půl hodina až hodina strávená časem na elektronických zařízeních na vzdělávacích aplikacích není ke škodě, ale spíše bych to brala jako dobře strávený čas dítěte, který ho někam dál posunul.

Otázka č. 19 – Kolik úsilí vynaložíte při motivaci Vašeho dítěte k trávení volného času připravenou aktivitou?

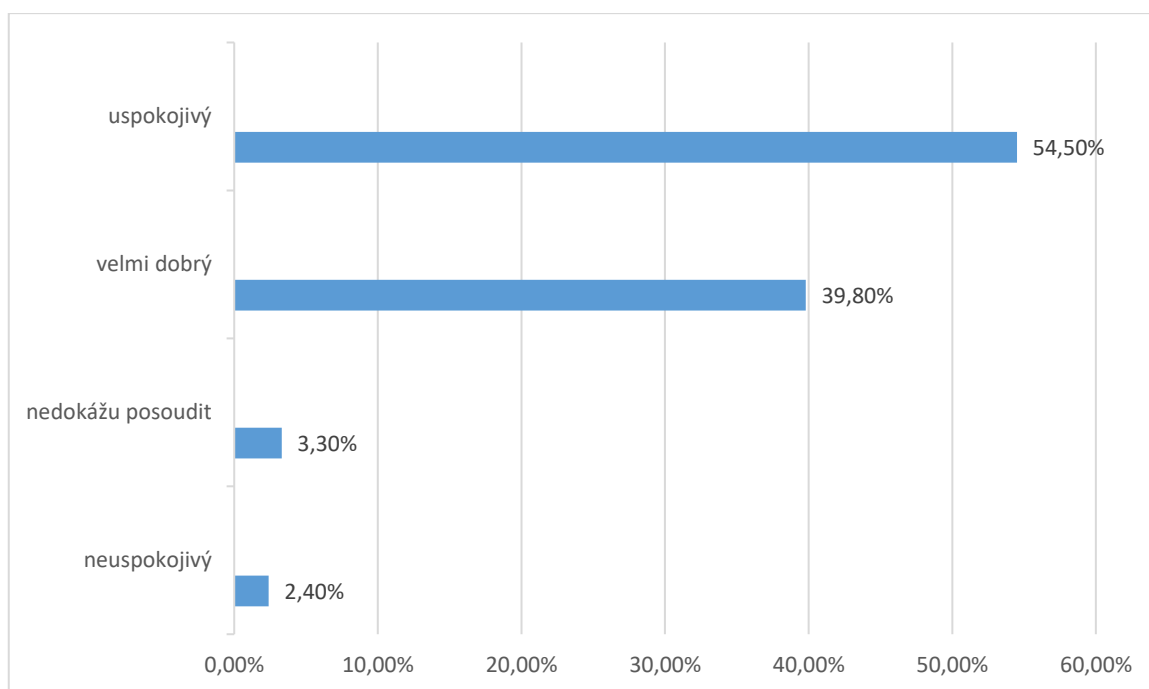

Graf 11

Motivace k trávení volného času připravenou aktivitou

Otázka dotazníku číslo 19 se věnovala úsilí k namotivování dítěte. Respondenti na škále 1 - 5 uváděli, kolik úsilí musí vynaložit při motivaci svého dítěte k trávení volného času připravenou aktivitou. Z Grafu číslo 11 je viditelné, že nejčastější odpověď respondentů bylo číslo 3, tedy střední úsilí k motivaci. Uvedlo tak 30,1 % respondentů. Druhou nejčastější odpovědí bylo číslo 2, kterou zvolilo 25,2 % respondentů. Třetí odpovědí bylo číslo 1, kdy rodiče při motivaci dítěte nemusí vynaložit žádné úsilí. Uvedlo tak 19,5 % respondentů. Předposlední odpovědí bylo číslo 4, uvedlo tak 17,1 % respondentů. Jako poslední odpověď bylo číslo 5, kdy rodiče při motivaci dítěte k činnosti musí vynaložit maximální úsilí. Motivace k trávení volného času připravenou aktivitou je dle mého názoru opravdu důležitá. Aktivita by měla bavit jak rodiče, tak i děti. V případě, že děti nejsou dostatečně vnitřně namotivované k jakékoliv aktivitě, je potřeba jim s motivací pomoci. Správně namotivované dítě plní aktivitu s chutí a dělá ji dobře, užívá si ji.

Otázka č. 20 – Jaký máte pocit ze způsobu trávení Vašeho volného času s dítětem předškolního věku?

Graf 12

Pocit z vlastního trávení volného času s dítětem předškolního věku

Otázka dotazníku číslo 20 zjišťovala subjektivní pocit respondentů z vlastního trávení volného času s dítětem předškolního věku. V tabulce číslo 10 a v grafu číslo 12 je zobrazeno,

že nejčastější byla odpověď uspokojivý a to z 54,5 %. Druhá nejčastější odpověď byla velmi dobrý a tuto možnost zvolilo 39,8 % respondentů. Pouze 3,3 % respondentů uvedlo možnost nedokázu posoudit a 2,4 % respondentů uvedlo odpověď neuspokojivý. Tyto zjištěná data jsem předpokládala. Pocity respondentů vypovídají o tom, jak kvalitní je jejich trávení volného času s dítětem předškolního věku. Dle mého názoru byli respondenti ovlivněni i současnou pandemickou situací, a proto se v odpovědích objevila i možnost neuspokojivý.

6 ZÁVĚRY VÝZKUMU

V této kapitole jsou shrnuty závěry výzkumu, které jsem zjistila ze získaných dat prostřednictvím anonymního dotazníku. Hlavním cílem výzkumu bylo zjistit, jakým způsobem rodiče tráví volný čas s dítětem předškolního věku. Dílčími cíli výzkumu bylo zjistit, jakým způsobem rodiče ovlivňují trávení volného času s dítětem předškolního věku, jaké volnočasové aktivity rodiče s dětmi preferují a jak dlouho děti tráví volný čas na elektronických zařízeních. K získání odpovědí na tyto otázky jsem vytvořila anonymní dotazník určený pro rodiče předškolního věku. Na hlavní otázku výzkumu mi respondenti odpověděli prostřednictvím anonymního dotazníku pomocí otázek dotazníku číslo 5, 6 a 20. Bylo zjištěno, že rodiče s dětmi tráví volný čas téměř všemi nabízenými způsoby, které byly v dotazníku nabídnuty, ale i jinými způsoby, které v dotazníku nabízeny nebyly. Mezi způsoby trávení volného času v rodině patří pobyt venku, v přírodě či na hřišti, konstruktivní a manipulační hry jako stavebnice či navlékání korálků apod. Prohlížení a čtení knih pro děti, sledování pohádek, videí na TV, hry na mobilním telefonu či tabletu, hry společenského charakteru jako deskové či karetní hry, sportovní aktivity, tvořivé a výtvarné aktivity, hudební, dramatické aktivity, ale také společné vaření a pečení, návštěvy u rodiny a přátel, pomáhání s pracemi kolem domu a zahrady a také péče o domácí zvířata. Zároveň z výzkumu vyplynulo, že subjektivní pocity respondentů ze způsobu trávení volného času je uspokojivý. Dle mého názoru je tomu tak z důvodu dnešní „uspěchané“ a nejisté doby.

Jakým způsobem rodiče ovlivňují trávení volného času s dítětem předškolního věku?

Na první dílčí otázku výzkumu mi odpověděly otázky dotazníku číslo 10, 11, 12, 13, 14 a 19. Faktorů, které rodiče ovlivňují k trávení volného času s dítětem předškolního věku je hned několik. Bylo zjištěno, že rodiče nejvíce ovlivňuje čas. Také z dotazníku vyplynulo, že finanční situace rodiny nehraje příliš velkou roli při výběru volnočasových aktivit. Většina rodičů je ochotná za volnočasové aktivity obětovat 501 - 1000 Kč měsíčně. Dalšími rozhodujícími faktory, které rodiče ovlivňují je zdraví, ale i přání dítěte. Bylo zjištěno, že rodiče hledají inspiraci k trávení volného času na internetových stránkách, ale i u rodiny a přátel, v knihách, časopisech a také v mateřské škole. Několik respondentů uvedlo, že využívají vlastní fantazii a zkušenosti. Zároveň z výzkumu ale vyplynulo, že by rodiče v okolí bydliště uvítali nové možnosti trávení volného času ve formě cyklostezek, hřišť, přírodních stezek apod. Úsilí, které musí rodiče

vynaložit k motivaci svých dětí je vyrovnané. Po srovnání mého výzkumu s výzkumem Národního institutu dětí a mládeže z roku 2008 jsem zjistila, že se tyto výzkumy shodují ovlivňujícím faktorem při výběru volnočasové aktivity. Jak v mém výzkumu, tak i ve výzkumu Národního institutu dětí a mládeže jsou ovlivňujícími faktory přání dítěte a finance rodiny. Naopak se tyto výzkumy neshodují s tím, že volný čas i výběr volnočasových aktivit je ovlivněno s dosaženým vzděláním rodičů.

Jaké volnočasové aktivity rodiče s dětmi preferují?

Druhou dílčí otázkou výzkumu mi zodpověděly otázky dotazníku číslo 7, 8 a 9. Pro mě bylo překvapivým zjištěním, že preferované volnočasové aktivity dětí se shodují i s preferovanými volnočasovými aktivitami rodičů. Myslím si, že tomu tak je z důvodu, že na dotazník odpovídali pouze rodiče, z jejich pohledu. Mezi nejoblíbenější způsoby trávení volného času patří pobyt venku, v přírodě, na hřišti, prohlížení a čtení dětských knih, tvořivé a výtvarné aktivity, hry společenského charakteru a sportovní aktivity.

Zajímalo mě, pokud srovnáme výsledky s výzkumem, který se zaměřuje na podobné téma, v čem se budou výsledky shodovat, odlišovat anebo v čem budou podobné. Výzkum, který byl realizovaný v diplomové práci Jitky Bačákové z roku 2017 se shoduje s některými výsledky mého výzkumu, a to s výsledkem preferovaných volnočasových aktivit v rodině s dítětem předškolního věku. Jak ve výzkumu Jitky Bačákové (2017), tak i mém výzkumu bylo odhaleno, že mezi nejvíce preferovanými volnočasovými aktivitami v rodině s dítětem předškolního věku patří aktivity založené na pohybu jako sportovní aktivity, pobyt venku a společná hra.

Děti nejvíce preferované aktivity jsou především aktivity založené na pohybu. V odpovědích dotazníku respondenti nejvíce uváděli pobyt venku, v přírodě a na hřišti spojené s jízdou na kole, kolečkových bruslích, ale také plavání. Nicméně i prohlížení a čtení dětských knih, hry společenského charakteru, hry na něco, hudební aktivity a sledování pohádek patří k nejpreferovanějším volnočasovým aktivitám dětí.

Rodiče stejně jako děti nejvíce preferují aktivity založené na pohybu. Zjistilo se, že rodiče s dětmi nejraději tráví volný čas v přírodě, procházkami, jízdou na kole, plaváním, prohlížením a čtením dětských knih, ale také hrami společenského charakteru jako pexeso atd. Oproti preferovaným volnočasovým aktivitám dětí rodiče navíc preferují volnočasové aktivity v duchu výtvarného tvoření a také společné hraní s konstruktivními stavebnicemi.

Jak dlouho děti tráví volný čas na elektronických zařízeních?

Tuto dílčí otázku výzkumu zodpovídali pouze rodiče, jejichž děti volný čas na elektronických zařízeních tráví. Výzkumnou otázku mi zodpověděly otázky dotazníku číslo 15, 16, 17 a 18.

Bylo důležité nejdříve zjistit, kolik hodin volného času děti během dne k dispozici mají. Výzkumem se ukázalo, že v průměru mají děti k dispozici 4–6 hodin volného času denně. Z tohoto výsledného času tráví na elektronických zařízeních v průměru 0,5 – 2 hodiny denně. Respondenti uvedli, že důvody, proč děti volný čas na elektronických zařízeních tráví, jsou brány buď jako způsob odměny dítěte anebo z důvodu zaměstnání dětí pro dostatečný čas na práci rodičů. Dále se děti prostřednictvím elektronických zařízení vzdělávají například pomocí interaktivních aplikací apod. Dalším důvodem, proč děti volný čas na elektronických zařízeních tráví je jejich samotné vyžadování zařízení. Výzkum ukázal, že děti na elektronických zařízeních nejčastěji sledují pohádky či videa, hrají hry telefonují s kamarády a případně si prohlíží fotografie. Po srovnání výsledků mého výzkumu s výzkumem Jitky Bačákové z roku 2017 jsem zjistila, že se výzkumy shodují s tím, že elektronické zařízení děti předškolního věku skutečně využívají.

ZÁVĚR

Bakalářská práce byla zaměřena na problematiku trávení volného času v rodině s dítětem předškolního věku.

Teoretická část se zabývala volným časem v rodině. Snažila jsem se vymezit rodinu, která má v souvislosti s tématem trávení volného času velký význam a definovat dítě předškolního věku. V druhé kapitole jsem se snažila vymezit pojem volného času a také objasnit cíle, podmínky a funkce volného času. V třetí kapitole jsem se věnovala možnostem trávení volného času s dětmi předškolního věku.

V praktické části bylo hlavním cílem zjistit, jakým způsobem rodiče tráví volný čas s dítětem předškolního věku. A také zjistit, jakým způsobem rodiče ovlivňují trávení volného času s dítětem předškolního věku, jaké volnočasové aktivity rodiče s dítětem předškolního věku preferují a odhalit, jak dlouho děti tráví volný čas na elektronických zařízeních jako jsou tablety nebo mobilní telefony. Empirická část odhaluje výsledky cílů výzkumu. Jsou zde předložena data získaná prostřednictvím kvantitativně orientovaného výzkumu prostřednictvím anonymního dotazníku pro rodiče dětí předškolního věku.

Výzkumem bylo zjištěno, že rodiče s dětmi tráví volný čas pobytem venku, v přírodě či na hřišti, hraním konstruktivních a manipulačních her, prohlížením a čtením knih pro děti, sledováním pohádek, videí na TV, hraním na mobilním telefonu či tabletu, hraním her společenského charakteru, sportovními aktivitami, tvořivými a výtvarnými aktivitami, hudebními, dramatickými aktivitami, ale také společným vařením a pečením, návštěvami u rodiny a přátel, pomáháním s pracemi kolem domu a na zahradě a také péčí o domácí zvířata. Taktéž bylo pomocí anonymního dotazníku zjištěno, že rodiče při trávení volného času nejvíce ovlivňuje čas, zdraví a přání dítěte. Dále bylo zjištěno, že mezi nejpreferovanější volnočasové aktivity patří zejména pobyt venku, v přírodě, na hřišti, prohlížení a čtení dětských knih, tvořivé a výtvarné aktivity, hry společenského charakteru a sportovní aktivity. Taktéž bylo odhaleno, že děti na elektronických zařízeních tráví 0,5 – 2 hodiny denně, a to zejména z důvodů odměňování dítěte, vzdělávání se dítěte prostřednictvím interaktivních aplikací nebo sledování pohádek či videí.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- Armah, A., & Landers-Potts, M. (2021). *A Review of Imaginary Companions and Their Implications for Development*. *Imagination, Cognition and Personality* 33. doi: 10.1177/0276236621999324
- Bačáková, J. (2017). *Volný čas v rodině s dítětem předškolního věku* (Diplomová práce). [Online] Olomouc: PdF UP. Retrieved from https://theses.cz/id/ksj85g/DP_Ba_kov_Jitka.pdf
- Bennett, S., Maton, K., & Kervin, L. (2008). *The 'Digital Natives' Debate: a critical review of the evidence*, *British Journal of Educational Technology*, 39(5), 775-786. doi: 10.1111/j.1467-8535.2007.00793.x
- Bozorboevna, M. D. (2020). *Teaching applique for older preschool children*. *Academic research in educational sciences* 4.
- Cambridge Dictionary, (2021). <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/leisure>.
- Cordell, K. (2008). *The latest on trends in outdoor recreation*. *Forest History Today*, Spring. 4-10.
- Csikszentmihalyi, M. (2004) *Finding Flow: The Psychology of Engagement with Everyday Life*. New York: HarperCollins Publishers"
- Čermáková, B., Kment, Š., & Gargulák, K. (2020). *Dopady uzavření škol kvůli pandemii koronaviru: logický model*. EDUin o.p.s. https://www.eduin.cz/wp-content/uploads/2020/08/Dopady_uzavreni_skol_pandemie_koronaviru.pdf.
- Donahue, K., & Crassons, K. (2019). *Right from the start: A practical guide for helping young children with autism*. Lanham, MD: Rowman, Littlefield, s. 104.
- Donaldson, C. (2006) *The Millennials Are Here!* *PNLA Quarterly*, 71(1), 21-26.
- Factum Invenio, s.r.o. (2008). *Zdroje informací a kritéria při výběru volnočasových aktivit*. [Online] Praha: Národní institut dětí a mládeže. Retrieved from <http://www.vyzkum-mladez.cz/zprava/1236593581.pdf>
- Fletcher, J. (2012). *Positive parenting, not physical punishment*. *Canadian Medical Association Journal*, 184(12): 1339.
- Hájek, B., Hofbauer, B., & Pávková, J. (2011). *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. Portál.

- Hartl, P. & Hartlová – Císařová, H. (2009). *Psychologický slovník*. Praha: Portál.
- Helus, Z. (2007). *Sociální psychologie pro pedagogy*. Praha: Grada.
- Helus, Z. (2015). *Sociální psychologie pro pedagogy (2., přepracované a doplněné vydání)*. Praha: Grada.
- Helsper, E. J., & Eynon, R. (2010) *Digital Natives: where is the evidence?* British Educational Research Journal, 36(3), 503-520. doi: 10.1080/01411920902989227
- Hofbauer, B. (2004). *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál.
- Hoskovcová, S. (2006). *Psychická odolnost předškolního dítěte*. Praha: Grada.
- Charvátová, G. (2007). *The game world and its influence on our lives*. MU Brno. http://is.muni.cz/th/135429/pedf_b/bak.prace.pdf.
- Janiš, K. (2009). *Úvod do problematiky volného času*. Opava: Slezská univerzita
- Janssen I., & LeBlanc, A. G. (2010) *Systematic review of the health benefits of physical activity and fitness in school-aged children and youth*. Int J Behav Nutr Phys Act, vol. 7 pg. 40, The Conversation UK, <https://theconversation.com/history-of-the-two-day-weekend-offers-lessons-for-todays-calls-for-a-four-day-week-127382>.
- Junová, I. (2020). *Leisure Time in Family Life*. In: Contemporary Family Lifestyles in Central and Western Europe. SpringerBriefs in Sociology. Springer, Cham., doi: 10.1007/978-3-030-48299-2_4
- Kaplánek, M. (2010). *Pedagogika volného času – projekt budoucnosti, nebo slepá ulička?* Časopis pedagogika, roč. LX, s. 12-20, Praha: Univerzita Karlova
- Kaplánek, M. (2012). *Čas volnosti – čas výchovy: pedagogické úvahy o volném čase*. Praha: Portál.
- Kaplánek, M. (2017). *Volný čas a jeho význam ve výchově*. Praha: Portál.
- Krátká, J. (2011). *Aktuální otázky teorie výchovy: teoretická východiska, výzkumné nálezy a závěry pro praxi*. Masarykova univerzita.
- Kolesářová, K. (2016). *Životní styl v informační společnosti*. Praha. Univerzita Jana Amose Komenského.
- Koželuhová, E., & Koželuh, O. (2020). *Povinné předškolní vzdělávání skutečnou součástí školského systému nebo formalitou?* Pedagogická orientace, roč. 30, č. 2, s. 242. doi: 10.5817/PedOr2020-2-242

- Knotová, D. (2014). *Úvod do sociální pedagogiky: studijní texty pro studenty oboru sociální pedagogika*. Brno: Masarykova univerzita.
- Kraus, B., Hroncová, J. & kol. (2010). *Sociální patologie*. Hradec Králové: Gaudeamus
- Lenhart, A., Kahne, J., Middaugh, E., Rankin Macgill, A., Evans, C., & Vitak, J. (2008) *Teens, Video Games, and Civics: teens' gaming experiences are diverse and include significant social interaction and civic engagement*. Washington, DC: Pew Internet and American Life Project.
- Majerčíková, J. (2012). *Rodina s predškolačom: výskum rodín s det'mi predškolského veku*. Univerzita Komenského v Bratislave.
- Martínez – González, R. A., & Iglesias – García, M. T. (2018). *Validation of the parenting competence scale for parents with young children (PCS-YC)*. *Early Child Development and Care*, 188:11, 1593-1605, doi: 10.1080/03004430.2018.1490897
- Melser, N. A. (2019). *Soft skills for children: A guide for parents and teachers*. Lanham, MD: Rowman, Littlefield. s. 64.
- Mertin, V. & Gillernová, I. (2010). *Psychologie pro učitelky mateřské školy*. Praha: Portál.
- Merriam – Webster Dictionary, (2021). *Working week*. <https://www.merriam-webster.com/dictionary/working%20week>.
- Mydlíková, E. (2018). *Posudzovanie sociálnej rizikovosoti rodiny*. *Typi universitatis tyrnaviensis*.
- Montessori škola, (2021). <https://montessori150.org/maria-montessori/montessori-quotes>.
- MŠMT ČR, (2021). <https://www.msmt.cz/mladez/zajmove-vzdelavani-1>.
- Němec, J. (2002). *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času pro doplňující pedagogické studium*. Brno: Paido.
- Oprailová, E. (2004). *Předškolní pedagogika II*. Liberec: Technická univerzita
- Oxford Lexico, (2021). <https://www.lexico.com/definition/leisure>.
- Pávková, J. (2002). *Pedagogika volného času*. Praha: Portál.
- Pávková, J., Hájek, B., Hofbauer, B., Hrdličková, V., & Pavlíková, A. (2008). *Pedagogika volného času: [teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času]*. Praha: Portál.

- Pew Research Center, (2010). *The decline of marriage and rise of new families*. <http://pewresearch.org/pubs/1802/decline-marriage-rise-new-families>.
- Polivanova, K. N. (2015). *Parenting and parenthood as research domains (Electronic recourse)*. Psychological Science and Education PSYEDU.ru; 7(3): 1-11. doi: 10.177592015070301
- Prensky, M. (2009). *H. Sapiens Digital: from digital immigrants and digital natives to digital wisdom*. Innovate, 5(3). <http://www.innovateonline.info/index.php?view=article&id=705>
- Průcha, J., Walterová, E., & Mareš, J. (2008). *Pedagogický slovník*. Praha: Portál.
- Raising Children Network, (2021). *Entertainment technology free time activities*. <https://raisingchildren.net.au/pre-teens/entertainment-technology/free-time-activities/free-time>.
- Raising Children Network, (2021). *Grown-ups, work child care, work life balance*. <https://raisingchildren.net.au/grown-ups/work-child-care/worklife-balance/work-life-balance>.
- Spagnola, M., & Fiese, B. H. (2007). *A Context for Development in the Lives of Young Children*. Family Routines and Rituals, 20(4), 284-299.
- Shabas, S. (2016). *Relationships Between Parents and Preschool-Age Children*. Attending Kindergartens. University of Humanities Yekaterinburg, Russia.
- Suni, J. (2017). *Willingness to travel as an extension of leisure activity seriousness – A study about Finnish hunters*. Journal of Outdoor Recreation and Tourism. 20. doi: 10.1016/j.jort.2017.10.003.
- Suchánková, E. (2014). *Hra a její využití v předškolním vzdělávání*. Praha: Portál.
- Šimíčková – Čížková, J. (2008). *Přehled vývojové psychologie (2. vyd)*. Olomouc: Univerzita Palackého
- Šulová, L. (2004). *Raný psychický vývoj dítěte*. Praha: Karolinum
- Šulová, L. (2019). *Odkládání rodičovství do pozdějšího věku a jeho možné důsledky*. Časopis lékařů českých, č. no. 158, s. p. 133-137.
- Toti, F., & Golay, A. (2019). *Encyclopedia of Environmental Health (Second Edition)*. doi: 10.1016/B978-0-444-52272-6.00331-7

Thompson, A. P. (2020). *A Guide for Working (From Home) Parents*, Harvard Business Review. <https://hbr.org/2020/03/a-guide-for-working-from-home-parents>.

York University (Toronto, Ont.), (2011). *Cahiers de la Femme*. Centennial College of Applied Arts and Technology, Centennial College, Illinoiská univerzita v Urbana-Champaign, s.42.

Žumárová, M. (2015). *Computers and Children's Leisure Time*. Procedia – Social and Behavioral Sciences, Volume 176, 2015, p. 779-786, doi: 10.1016/j.sbspro.2015.01.540

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

Tzv. tak zvané

Atd. a tak dále

Apod. a podobně

Např. například

MŠMT ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 <i>Pohlaví respondentů</i>	27
Graf 2 <i>Počty dětí jednotlivých respondentů</i>	28
Graf 3 <i>Pohlaví dětí</i>	28
Graf 4 <i>Typy rodin</i>	29
Graf 5 <i>Oblíbené způsoby trávení volného času</i>	31
Graf 6 <i>Ovlivňování rozhodnutí při výběru volnočasových aktivit</i>	33
Graf 7 <i>Výdaje rodičů na volnočasové aktivity</i>	34
Graf 8 <i>Zájem rodičů o nové možnosti trávení volného času v okolí bydliště</i>	36
Graf 9 <i>Důvody trávení volného času dětí na elektronických zařízeních</i>	38
Graf 10 <i>Aktivity dětí na elektronických zařízeních</i>	39
Graf 11 <i>Motivace k trávení volného času připravenou aktivitou</i>	40
Graf 12 <i>Pocit z vlastního trávení volného času s dítětem předškolního věku</i>	41

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 <i>Způsoby trávení volného času</i>	29
Tabulka 2 <i>Inspirace k trávení volného času</i>	35

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Dotazník pro rodiče dětí předškolního věku

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK PRO RODIČE PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU

Vážení rodiče,

Jmenuji se Marie Švajdová a jsem studentkou posledního ročníku bakalářského studia na Univerzitě Tomáše Bati, Fakulta humanitních studií, oboru Učitelství pro mateřské školy. Dovoluji si Vás oslovit s žádostí o vyplnění anonymního dotazníku, který se zaměřuje na trávení volného času v rodině s dítětem předškolního věku. Veškeré údaje budou výhradně sloužit pouze pro výzkum mé bakalářské práce.

Předem Vám děkuji za pomoc a Vaši ochotu při vyplňování dotazníku.

S pozdravem, Marie Švajdová

1) Vaše pohlaví

- a) žena
- b) muž

2) Kolik Vašich dětí navštěvují mateřskou školu?

- a) Jedno
- b) Dvě
- c) Tři a více
- d) Jiná, uveďte:

3) Zaškrtněte, kolik z toho je dívek nebo chlapců:

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď každém řádku*

	0	1	2	3 a více
dívka				
chlapec				

4) Vyberte typ Vaší rodiny:

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- a) úplná rodina (matka, otec, minimálně jedno dítě)
- b) neúplná rodina (přítomnost jednoho z rodičů – matka nebo otec)

- c) doplněná rodina (jeden z rodičů je biologickým rodičem a druhý nevlastním rodičem)
- d) jiná, uveďte:

5) Jakým způsobem trávíte volný čas s dítětem předškolního věku?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď v každém řádku*

	často	občas	zřídka	Vůbec
a) Pobyt venku, v přírodě, na hřišti				
b) Konstruktivní a manipulační hry (stavebnice, navlékání korálek atd.)				
c) Sledování pohádek, filmů, videí na TV/PC				
d) Hry na telefonu, tabletu, PC				
e) Prohlížení a čtení knih pro děti				
f) Hry společenského charakteru (deskové, karetní hry)				
g) Sportovní činnosti				
h) Tvořivé a výtvarné činnosti (malování, kreslení, modelování, využívání netradičních technik a materiálů)				
i) Hudební činnosti (poslech hudby, hry na hudební nástroje, zpěv)				
j) Dramatické činnosti (improvizace, dramatizace pohádek – loutkové, maňáskové divadlo, hra na něco – na obchod, na zvířata, na maminky, tatínky)				

k) Sledování online divadelního představení pro děti				
--	--	--	--	--

6) V případě, že volný čas trávíte i jinými způsoby než výše uvedenými, napište, prosím, jakými:

7) Vyberte pět Vašich nejoblíbenějších způsobů trávení volného času s předškolním dítětem.

Nápověda k otázce: *Vyberte pět možností, které děláte nejraději*

- a) Pobyt venku, v přírodě, na hřišti
- b) Konstruktivní a manipulační hry (stavebnice, navlékání korálek, ...)
- c) Sledování pohádek, filmů, videí na TV/PC
- d) Hry na telefonu, tabletu, PC
- e) Prohlížení a čtení knih pro děti
- f) Hry společenského charakteru (deskové, karetní hry)
- g) Sportovní činnosti
- h) Tvořivé a výtvarné činnosti (malování, kreslení, modelování, využívání netradičních technik a materiálů)
- i) Hudební činnosti (poslech hudby, hry na hudební nástroje, zpěv)
- j) Dramatické činnosti (improvizace, dramatizace pohádek – loutkové, maňáskové divadlo, hra na něco – na obchod, na zvířata, na maminky, tatínky)
- k) Sledování online divadelního představení pro děti
- l) Jiný, prosím, uveďte jaký.....

8) Které z výše uvedených způsobů trávení volného času Vaše dítě nejvíce preferuje?

Nápověda k otázce: *Napište jednu možnost*

.....

9) Které z výše uvedených způsobů trávení volného času preferujete Vy s dítětem předškolního věku?

Nápověda k otázce: *Napište jednu možnost*

.....

10) Co ovlivňuje Vaše rozhodnutí při výběru volnočasových aktivit?

Nápověda k otázce: *Vyberte maximálně čtyři možnosti*

- a) Finanční situace
- b) Zdraví
- c) čas
- d) Nabídka volnočasových aktivit
- e) Místo bydliště
- f) Jiné, uveďte:

11) Jakou částku jste ochotni obětovat na volnočasové aktivity s dítětem předškolního věku za jeden měsíc?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- a) 0–500 Kč
- b) 501–1000 Kč
- c) 1001–1500 Kč
- d) nad 1501 Kč
- e) Jiné (uveďte):

12) Kde hledáte inspiraci pro trávení volného času s dítětem předškolního věku?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď v každém řádku*

	často	občas	zřídka	Vůbec
a) Internetové stránky (weby, sociální sítě)				
b) Přátelé, rodina				
c) Knihy				

d) Reklamy, nabídky				
e) Přání dítěte				

13) V případě, že hledáte inspiraci k trávení volného času s dítětem předškolního věku i jinde než na výše uvedených možnostech, uveďte, prosím, kde:

.....

14) Uvítali byste nějaké nové možnosti k trávení volného času s dítětem předškolního věku v okolí Vašeho bydliště? (nové hřiště, cyklostezka, ...)

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- ano
- spíše ano
- nevím
- spíše ne
- ne

15) Kolik hodin volného času mají děti k dispozici během dne? (Z celkového počtu 24 hodin odečtete čas potřebný k odpočinku/spánku dítěte a čas strávený v mateřské škole.) Uveďte, kolik hodin tedy zbývá.

.....

16) V návaznosti na 15. otázku dotazníku, uveďte, kolik hodin z Vašeho výsledku volného času dítě tráví na elektronických zařízeních (mobilní telefon, tablet, PC). Zapište výsledný počet hodin (např.: dítě má k dispozici 4 hodiny volného času denně, z toho tráví na elektronických zařízeních 1 hodinu). Pokud Vaše dítě volný čas na elektronických zařízeních netráví, přeskočte na otázku č.19

.....

17) V případě, že Vaše dítě tráví volný čas na elektronických zařízeních, je tomu tak z důvodu:

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu nebo více odpovědí*

- a) Samo to vyžaduje
- b) Má to za odměnu
- c) Využívá interaktivních aplikací (vzdělávání se)
- d) Nudí se, vyplňuje tak volný čas
- e) Jiný, prosím, uveďte:

18) Co na elektronických zařízeních Vaše dítě předškolního věku nejčastěji dělá?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu nebo více odpovědí*

- a) Hraje hry
- b) Sleduje pohádky, videa
- c) Prohlíží si fotografie
- d) Jiné, prosím, uveďte:

19) Kolik úsilí vynaložíte při motivaci Vašeho dítěte k trávení volného času připravenou aktivitou?

Nápověda k otázce: *Uveďte Váš pocit na škále 1-5*

- a) 1 (žádné úsilí)
- b) 2
- c) 3
- d) 4
- e) 5 (maximální úsilí)

20) Jaký máte pocit ze způsobu trávení Vašeho volného času s dítětem předškolního věku?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- a) Velmi dobrý
- b) Uspokojivý

- c) Neuspokojivý
- d) Nedokážu posoudit

Děkuji Vám za vyplnění dotazníku 😊